



KANTONNALE BOND VAN SCHUTTERIJEN  
EENDRACHT MAAKT MACHT  
VOOR WEERT E.O.

---



# Draaiboek Bondsschuttersfeest

---

EMM Secretaris:

EMM Penningmeester:

EMM Voorzitter:

G. Huijers  
Dotterbloemstraat 7  
6002 CK Weert  
Tel: 06-22929633

P.J. van Rooij  
Bloemendaalseweg  
20  
5768 PX Meijel  
Tel: 06-19181208

Bank: NL26 RABO 0149 9054 24

E-mail: [secretariaat@schuttersbondemm.nl](mailto:secretariaat@schuttersbondemm.nl)

Versie jan 2025

**Kantonnale Bond Van Schutterijen**  
**“EENDRACHT MAAKT MACHT”**  
**voor Weert en omstreken**

**DRAAIBOEK INRICHTING BONDSSCHUTTERSFEEST**

Revisie jan.2025

Geoptimaliseerd voor enkelzijdig afdrukken

# INHOUD

<b>INHOUD</b> .....	3
<b>1. INLEIDING</b> .....	5
<b>2. VERANTWOORDELIJKHEDEN</b> .....	6
2.1    Bond .....	6
2.2    Schutterij .....	6
<b>3. BETROKKENEN</b> .....	6
<b>4. VOORBEREIDING</b> .....	7
4.1    Datum .....	7
4.2    Verklaring van geen bezwaar .....	7
4.3    Terreinindeling en vergunningen .....	8
4.4    Vergunningen .....	8
4.5    Laatste bespreking .....	8
<b>5. SPONSERING EN PR</b> .....	8
5.1    Sponsoring .....	8
5.2    Public relations (PR) .....	8
<b>6. HET INRICHTEN VAN HET FEESTTERREIN</b> .....	9
6.1    Algemeen .....	9
6.2    Schietterrein .....	9
6.2.a  Schietterrein kogelvangers.....	10
6.3    Terrein voor het opstellen bij de opening .....	10
6.4    Terrein voor openingsceremonie .....	10
6.5    Terrein voor de mars wedstrijden .....	10
6.6    Terrein voor het groep vendelen + exercitie .....	10
6.7    Terrein voor parkeren auto's .....	11
<b>7. TENTEN EN VOORZIENINGEN</b> .....	11
7.1    Secretariaat .....	11
7.2    Jury .....	12
7.3    Omkleedruimte / tent.....	12
7.4    Muziektent voor solistenwedstrijden en jury .....	12
7.5    Feesttent .....	13
7.6    Eettent .....	13
<b>8. OVERIGE VOORZIENINGEN</b> .....	13
8.1    Toiletten .....	13
8.2    EHBO .....	13
8.3    Kinderspelen .....	13
8.4    Geluidsinstallatie .....	13
8.5    Scorebord voor de schietresultaten. ....	14
<b>9. OPTOCHT</b> .....	14
9.1    Route .....	14
9.2    Defilé-zone .....	14

<b>10</b>	<b>KEURING FEESTTERREIN EN OPTOCHTROUTE</b>	<b>15</b>
<b>11</b>	<b>AANDACHTSPUNTEN TIJDENS HET SCHUTTERSFEEST</b>	<b>15</b>
11.1	Her-controle op de inrichting	15
11.2	Opstelplaats voor de ceremoniële opening	15
11.3	Opstel terrein optocht	15
11.4	Verloop optocht en defilé	15
11.5	Organisatie van de wedstrijden	16
11.6	Aandacht voor de jeugdige leden van de schutterijen	16
11.7	Verzorging wedstrijdsecretariaat en juryleden	16
11.8	Eet en drankgelegenheden	16
11.9	Prijsuitreiking	17
<b>12</b>	<b>BONDSMATERIAAL</b>	<b>17</b>
12.1	Metaaldetectors voor het zoeken naar loden kogels	18
<b>13</b>	<b>VERZEKERINGEN</b>	<b>18</b>
<b>14</b>	<b>RICHTLIJNEN WINDBUKSSCHIETEN JEUGD</b>	<b>19</b>
14.1	Schietwagen	19
14.2	Windbuksschieten op harkjes	19
<b>15</b>	<b>NABURIGE RECHTEN</b>	<b>20</b>
<b>16</b>	<b>DRAAIBOEK</b>	<b>20</b>
<b>17</b>	<b>VRAGEN</b>	<b>20</b>
<b>18</b>	<b>CHECKLIJSTEN, PROTOCOLLEN, TEKENINGEN EN REGELS BIJ BONDSSCHUTTERSFEESTEN</b>	<b>21</b>
18.1	Openingsceremonie	22
18.2	Calamiteiten-Belangrijke nummers	25
18.3	Keuringsrapport-Bondsschuttersfeesten	26
18.4	Materiaaloverdracht	27
18.5	Huur EMM Metaaldetectoren	28
18.6	Voorbeeld Toestemming Grondeigenaren	29
18.7	Tekening: Voorbeeld plattegrond feestterrein	30
18.8	Tekening: Voorbeeld Opstelling en Indeling Feestterrein	31
18.9	Tekening: Voorbeeld Opstelling Openingsterrein	32
18.10	Tekening: Voorbeeld Opstelling Schietmaterialen	33
18.11	Tekening: Voorbeeld Afrastering Schietbomen	34
18.12	Tekening: Voorbeeld Tuinen Schietbomen	35
18.13	Tekening: Voorbeeld Afstand Schietbomen	37
18.14	Tekening: Voorbeeld Opstelling Schietharken	38
18.15	Tekening: Voorbeeld Afrastering Wedstrijdterreinen	39
18.16	Tekening: Voorbeeld Secretariaat- & Jury tenten-indeling	40
18.17	Tekening: Voorbeeld Opstelling Defilé	41
18.18	Tekening: Voorbeeld Opstelling Windbuks schieten op harkjes	42
18.19	Tekening: Onveilige zone Windbuks schieten op harkjes	43
<b>19</b>	<b>BELANGRIJKE CONTACTEN BIJ VOORBEREIDINGEN</b>	<b>44</b>
<b>20</b>	<b>SUGGESTIES VOOR VERBETERINGEN VAN DIT BOEK?</b>	<b>45</b>

## INLEIDING

Het draaiboek inrichting bondsschuttersfeesten is bedoeld om de bij de bond EMM aangesloten schutterijen en het bondsbestuur **informatie en richtlijnen** te geven voor de inrichting van een bondsschuttersfeest.

Omwille van de leesbaarheid noemen we de organiserende schutterij van een bondsschuttersfeest verder in dit draaiboek “de schutterij.” Het bondsschuttersfeest noemen we verder in dit draaiboek het “schuttersfeest.”

**Richtlijnen** in dit draaiboek dienen te worden nagekomen. Het draaiboek heeft dezelfde status als de overige regels, reglementen en de statuten van de bond, het mag daarmee dan ook niet in strijd zijn.

Deze richtlijnen zijn vastgesteld door de algemene ledenvergadering.

### **Opmerking:**

Deze uitgave van het draaiboek is een ingrijpende reorganisatie en revisie van de 2025 versie. Het is geen eenmalige uitgave maar een werk dat haast continue in onderhoud is, als gevolg van wijzigingen in de eisen door beslissingen van de ALV en tips en suggesties van verenigingen.

Daarom wordt het zeer op prijs gesteld indien u op- of aanmerkingen en verbetervoorstellen doorgeeft aan het bondsbestuur. Zie daarvoor het formulier achter in dit boek of de lijst van email adressen, eveneens achter in dit boek.

## 2. VERANTWOORDELIJKHEDEN

### 2.1 Bond

Het wedstrijdsecretariaat, wedstrijdcommissies, bestuurscommissies en leden van die commissies vallen onder verantwoordelijkheid van het bondsbestuur. Dit geldt ook voor de optekenaars en andere vrijwilligers die ingeschakeld zijn door het bondsbestuur of de schietcommissie van de bond.

### 2.2 Schutterij

Verantwoordelijk voor de inrichting van het schuttersfeest is de schutterij. Zij zorgt voor de vergunningen die nodig zijn voor het schuttersfeest. De baten en lasten zijn voor haar rekening. Naar de Bond toe heeft zij haar verplichting tot huur van de bondsmaterialen en -diensten en het opvolgen van de afspraken betreffende drank en etenswaren, eventuele overige afspraken en de inrichting van het schuttersfeest volgens de richtlijnen in dit draaiboek.

Wanneer een stichting wordt opgericht voor het inrichten van een schuttersfeest dan zullen, ongeacht haar maatschappelijke en juridische verantwoordelijkheid over de inrichting en organisatie, het bestuur en de leden van de schutterij hun verantwoordelijkheid blijven behouden jegens de Bond.

De schutterij dient met de volgende zaken rekening te houden:

- De van toepassing zijnde wettelijke bepalingen en regels van de overheid/gemeente, politie en brandweer en de daaromtrent te nemen maatregelen.
- Overeenstemming met gemeente, grondeigenaren en omwonenden over de relevante aspecten van milieu-, geluids- en andere overlast.
- De veiligheid van de deelnemende schutterijen, bezoekers en omwonenden
- Alle veiligheidsmaatregelen die wettelijk zijn verplicht, alsook afspraken die hieromtrent zijn gemaakt binnen de bond.

Het in goede banen leiden van de toestroom van bezoekers, het parkeren op en nabij het feestterreinen, de optochtbegeleiding en -bescherming is de verantwoordelijkheid van de schutterij. Zij dient daarvoor parkeerbegeleiders aan te wijzen en verkeersregelaars overeenkomstig de “Regeling Verkeersregelaars 2009” (Zie aldaar o.a. artikel 2c, 3 sub 4, en 9). Deze personen dienen door het dragen van hesjes duidelijk als zodanig herkenbaar te zijn. Zij dienen vooraf de op hun taak toegespitste instructies te ontvangen. **De verkeersregelaars die de optocht beveiligen dient duidelijk gemaakt te worden dat zij hun aandacht dienen te vestigen op de richtingen waaruit verkeer te verwachten is (ook fietsers) en niet op de optocht zelf.**

## 3. BETROKKENEN

Een opsomming van instanties die betrokken zijn bij een schuttersfeest:

- Schuttersbond E.M.M. en haar bestuur en commissies
- Gemeentelijke- en soms provinciale overheid, voor toestemming en vergunningen.
- Politie, voor de verkeersveiligheid en ordehandhaving.
- Brandweer, voor het beoordelen van de inrichting van terrein en voorzieningen op basis van regels voor preventie van brand en andere calamiteiten bij evenementen.
- Voedsel- en Waren Autoriteit, voor de voedselveiligheid en de leeftijdscontrole bij alcoholverstrekking (>18 jaar) alsmede rookverbod in tenten. >>

- Grondeigenaren/-gebruikers die hun grond beschikbaar stellen als feestterrein, parkeerterrein en schootsveld.
- Omwonenden rond het feestterrein en optochtroute die overlast kunnen ondervinden.
- Verkeersregelaars
- Parkeerbegeleiders
- EHBO, voor hulp bij ongevallen en calamiteiten
- Horeca vergunninghouders en barvrijwilligers
- Leveranciers van materialen, dranken en voedingswaren
- Exploitanten aan wie zaken worden uitbesteed
- Vrijwilligers
- Sponsors
- Gasten en eregasten
- -----
- -----
- -----
- -----

## 4. VOORBEREIDING

### 4.1 Datum

De toewijzing van een schuttersfeest of jubileum-schuttersfeest vindt plaats, twee en een half (2,5) jaar voorafgaande aan het schuttersfeest, in de algemene ledenvergadering.

De schutterij heeft dan ruim de tijd voor het voorbereiden van dit schuttersfeest. Wanneer door onvoorziene omstandigheden het schuttersfeest niet kan worden georganiseerd of de datum verschoven dient te worden, dient men dit zo spoedig mogelijk aan het bestuur kenbaar te maken, doch minimaal anderhalf jaar voorafgaande aan het geplande schuttersfeest.

### 4.2 Verklaring van geen bezwaar

Vanwege de vroege kennis van deze datum (2,5 jaar tevoren), wordt de schutterij geacht tijdig de overeenkomsten te kunnen regelen met de grondeigenaren en -gebruikers van feestterrein, parkeerterrein en schootsveld.

Met de grondeigenaren dient men een verklaring van geen bezwaar op schrift te stellen voor het gebruik van de grond. Dit geldt zeker voor wat betreft het schootsveld en de daarop vallende loden kogels. Het op zich nemen van de verplichting van de schutterij tot het rapen van deze loden kogels dient een van de voorwaarden te zijn die zijn opgenomen in deze verklaring. De gemeentelijke overheid zal deze verklaring zien als bewijs van toestemming. Deze verklaring dient door de grondeigenaar en de schutterij te worden ondertekend, en is noodzakelijk voor de vergunning. Achter in dit boek zijn voorbeelden van deze verklaringen opgenomen.

### 4.3 Terreinindeling en vergunningen

De oppervlakten van gronden die ongeveer nodig zijn voor de inrichting van het schuttersfeest:

- Voor het feestterrein met tenten, schietwedstrijd en overige wedstrijden: ongeveer 1,5 ha.
- Voor het parkeren van auto's (circa 430): ongeveer 1,5 ha.
- Voor het parkeren van de materiaalwagens en de 2 overige wagens per schutterij, jury, bondsbestuur, genodigden en mindervaliden met **parkeerbewijs**: ongeveer 0,5 ha.
- Voor het schootsveld: zie tekening achterin.

In samenwerking met de gemeente zal de schutterij de benodigde tekeningen en overzichten maken voor het feestterrein, parkeerterrein, schootsveld en optochtroute.

Het zo vroegtijdig mogelijk benaderen van betrokkenen en betrokken instanties heeft het voordeel dat men van de plannen en voornemens van anderen tijdig op de hoogte is en hiermee rekening kan houden.

### 4.4 Vergunningen

De horecavergunning wordt alleen verstrekt aan personen die over de vereiste papieren beschikken. Er dient te allen tijde iemand aanwezig te zijn die in het bezit is van de vereiste horeca papieren. Liefst meerdere personen.

Kopieën van de benodigde vergunningen en tekeningen van de indeling van het feestterrein en het schootsveld dienen **minimaal 3 weken** voor aanvang van het schuttersfeest aan het bestuur of de hiervoor aangestelde verantwoordelijke persoon ter beschikking worden gesteld. Deze dienen op de dag van de keuring en tijdens het schuttersfeest en overige openbare activiteiten aanwezig te zijn op het feestterrein.

**Gaarne digitaal** versturen naar de schietcommissie. Zie email adres achterin dit boek.

### 4.5 Bespreking:

*Medio oktober van ieder jaar vindt er een evaluatiebijeenkomst plaats met de organiserende verenigingen van het afgelopen seizoen, en een vooruitblik met de organiserende verenigingen van het nieuwe jaar.*

## 5. SPONSORING EN PR

### 5.1 Sponsoring

Het blijkt dat bedrijven nog steeds geïnteresseerd zijn om tegen een vergoeding hun naam aan het schuttersfeest te willen verbinden. Het bondsbestuur is van mening dat men hier zo veel mogelijk gebruik dient van te maken. Ook dit is een zaak van de schutterij.

### 5.2 Public relations (PR)

Zorg voor voldoende Public Relations. Dit kan via de website van de eigen schutterij, die van de bond E.M.M. en overige bonden, de OLS-federatie, Gemeente, wijkraden, VVV, regionale radio en TV. Verder is er de mogelijkheid van publicaties in streekgebonden dag- en weekbladen. Nodig ook de woongemeenschap uit om dit schuttersfeest mee te komen vieren en vraag iedereen om te vlaggen op de dag van het schuttersfeest, zeker langs de optochtroute.



## 6. HET INRICHTEN VAN HET FEESTTERREIN

### 6.1 Algemeen

- Feestterrein, parkeerterreinen, en vooral de terreinen voor **mars wedstrijden en exercitie**: het gras zo kort mogelijk **maaien en het gemaaide gras opruimen**.
- De in- en uitgang van het feestterrein dienen tijdens de optocht vrijgehouden te worden voor een goede doorstroming van zowel de vertrekkende als de terugkerende schutterijen.
- De van de optocht terugkerende schutterijen mogen niet langs of nabij het terrein van de marswedstrijden geleid worden.
- Op het feestterrein dient een voorziening te zijn voor het stallen van fietsen.

### 6.2 Schietterrein (open lucht)

- 18 stalen schietbomen plaatsen voorzien van harken met latten en blokjes van 1,5 x 1,5 x 1,5 cm. Zie de tekeningen achterin dit boek voor details.
- Stokjes zó arrangeren: het bovenste stokje van iedere lat van de A-lat naar de E-lat: kort-lang-kort-lang-kort. Van boven naar beneden afwisselend kort-lang.
- Voor elke schietboom 2 aanlegpalen plaatsen en schoren dus in totaal 36 aanlegpalen.
- Reserve wissellatten met blokjes van 1,5 x 1,5 x 1,5 cm. en 1 x 1 x 1 cm dienen achter de schietbomen te liggen **op een verhoging van ± 25 cm**, volgens het verdeelschema toegezonden door de voorzitter van de schietcommissie. Beugels hiervoor zijn op de materialen wagen aanwezig.
- De afstand aanlegpaal tot schietboom is **h.o.h. 10 m**.
- Onderlinge afstand van de schietbomen is minimaal **h.o.h. 5 m**. Wanneer de ruimte het toelaat mag de afstand groter zijn, echter maximaal **7 m**.
- De onderlinge afstand tussen de 2 aanlegpalen (voor **één** schietboom) is h.o.h. **1,6 m**.
- De bovenkant van de aanlegpaal, de z.g. bovenlat, heeft een hoogte van **2.45 m** boven het maaiveld. Deze heeft een breedte van **60 cm**. Ieder schuttersfeest moet de bovenkant lat opnieuw glad zijn. Dit kan door de latten om te draaien of te vervangen. Nieuwe latten worden door de bond geleverd. De gemonteerde latten dienen door verticale strepen (reclamestift) in drie gelijke zones verdeeld te zijn.
- De afstand tussen de aanlegpalen en de afrastering voor de toeschouwers is **minstens 5 m en maximaal 7 m**. Om de **3** schietbomen is er een doorgang in de afrastering voor de schutters, buksmeesters en optekenaars (zie tekening achterin).
- Bij elke schietboom, tussen aanlegpalen en afrastering het volgende plaatsen:
  - 1 feesttafel en 2 stoelen voor de optekenaars.
  - Bij felle zonneschijn of “tropische” temperaturen (ca 23 graden of meer) dient er bij iedere tafel een parasol te staan ter bescherming van de optekenaar(s).** (parasols zijn in de windbuks schietwagen aanwezig en de parasolhouders op materialenwagen).
- Achter de afrastering voldoende zitplaatsen creëren voor de schutters en toeschouwers.

## 6.2 A Schietterrein (kogelvangers)

Voor tekeningen en reservering en verdere info moet je bij “stichting kogelvangers “ zijn.

**Let op bij plaatsen “stand van de zon”**

**Tijdig reserveren van kogelvangers is van groot belang.**

**Bovenstaande criteria en maten dient men strikt te hanteren.**

### 6.3 Terrein voor het opstellen voor de optocht.

- Dit is minimaal 40 x 40 m en is voorzien met de optochtnummers 1 t/m 21

### 6.4 Terrein voor openingsceremonie.

*(Tevens kan dit gebruikt worden voor koningen- koningsparen-marketensters-exercitie en vendelen)*

**Bij slecht weer dient men te zorgen voor een alternatieve beoordelingsplaats b.v. een feesttent**

- Dit **aparte terrein** is minimaal **40 x 40 m**.
- Podium of openingswagen voorzien van de “Raatjes” trap.
- In het centrum van dit terrein dient een vlaggenmast te worden geplaatst voorzien van een koord met bevestiging voor het hijsen en strijken van de Nederlandse vlag.
- De Nederlandse vlag is in het bezit van de Bond en wordt bewaard in het secretariaat.

**De vlaggenmast ligt op de materialenwagen.**

Dit terrein kan men later eventueel gebruiken voor jurering van keizers/konings(paren), marketensters/zoetelaarsters en vendeliers.

### 6.5 Terrein voor de mars wedstrijden

- Dit is minimaal **40 x 40 m**, geheel omrasterd en voorzien van **één ingang + een uitgang**.
- Eén jurytent, minimaal 3 x 3 m. aan drie zijden dicht.
- één tafel en twee stoelen.

**Dit terrein dient zo egaal mogelijk te zijn voor het kunnen marcheren door de muziekkorpsen.**

### 6.6 Terrein voor het groep vendelen + exercitie (mars en exercitie NIET langs elkaar)

- Dit is minimaal **30 x 40 m**. Geheel omrasterd en voorzien van één ingang.
- Eén jurytent, minimaal **3 x 3 m**. aan drie zijden dicht.
- In jurytent: een tafel en twee stoelen.

**Duidelijk kenbaar maken (met eventueel borden), welk terrein voor welk wedstrijdonderdeel bestemd is, Deze borden zijn aanwezig op de materialen wagen.**

## **6.7 Terrein voor parkeren auto's**

De parkeergelegenheid voor de materiaalwagens en parkeerkaarthouders van de schutterijen, jury, eregasten en **mindervaliden (mits met parkeerbewijs)**, dient op een zo kort mogelijke afstand van het feestterrein te worden gesitueerd.

Dit geldt in principe ook voor de auto's van schutters en bezoekers doch minstens op redelijke loopafstand van het feestterrein.

## **7. TENTEN EN VOORZIENINGEN**

Tenten en voorzieningen voor organisatie, deelnemers en wedstrijden.

### **7.1 Secretariaat (mag samen met jury)**

- Een tent van minstens 8 x 6 m. Staat naar de schietbomen met de (half) open 6 m kant.

#### **In deze tent dient aanwezig te zijn:**

- Tweemaal lichtvoorziening.
- Aparte stroomaansluiting met voldoende contactdozen en verlengkabels voor drie computers en twee printers.
- Bij eventuele aansluiting van een geluidsinstallatie in het secretariaat: een aparte netspanningsaansluiting om eventuele stroomstoringen zoveel mogelijk te vermijden.
- Kapstok
- Prullenbak
- 15 stoelen (geen klapstoelen)
- 7 klooster- (bier)tafels, twee stevige tafels met vaste poten voor de computers en printer(s)
- Koffie met drinkbekers, melk, suiker, roerstokjes en één liter heet water en theezakjes

#### **7.1.1. Wedstrijdsecretariaat (gegevensverwerking)**

- Samen in een tent met het secretariaat**
- in een aparte hoek (afgeschermd met een bouwhek CQ zeil, met aan de bovenkant een zwart zeil i.v.m. de zon.
- Goede verlichting.
- Aparte stroomaansluiting met voldoende contactdozen en verlengkabels voor 3 computers en 2 printers,
- 3 Klooster-(bier)tafels, **twee stevige tafels met vaste poten** voor de p.c. en printers, 4 stoelen (geen klapstoelen).

In geval van vragen hierover, contact opnemen met de wedstrijdsecretaris (zie lijst achterin het boek).

**Om 12.00 uur dient aanwezig te zijn in het secretariaat:**

- Telefoonlijst met belangrijke telefoonnummers o.a. van:
  - baancommandant,
  - contactpersonen
  - arts, enz, enz. (zie lijst).

**7.2 Jury (dit mag samen met het secretariaat/wedstrijdsecretariaat)**

- Een tent van minstens 5 x 10 mtr. Opening aan de korte kant.

**In deze tent dient aanwezig te zijn:**

- Een kapstok
- Prullenmand
- 22 stoelen
- 3 lange tafels
- Koffie met drinkbekers, melk, suiker, roerstokjes en een liter heet water en theezakjes voor ca. 22 personen.

Deze tent wordt bij voorkeur naast de tent van het secretariaat geplaatst, vanwege de onderlinge informatie-uitwisseling.

**7.3 Omkleedruimte / tent**

Voor koninginnen en marketentsters een inijkvrije kleedruimte of tent:

- Afmetingen: minstens 5 x 8 m

**Hierin dient aanwezig te zijn:**

- Spiegel
- Kapstok
- Tafel.
- Buiten bij de ingang een bord met opschrift **“verboden voor mannelijke personen”**

Bij een grotere ruimte met meerdere functies, de kleedruimte voor de dames **degelijk** afschermen.

**7.4 Muziektent voor solistenwedstrijden en jury**

- Afmetingen minstens 3 x 3 m. aan drie zijden dicht, (Aan de 3 meterzijde open)
- Een tafel
- Twee stoelen.

Dit is gewoonlijk alleen nodig bij het 2<sup>e</sup> en 3<sup>e</sup> bondsfeest: check vooraf met de bond. Houdt deze tent op afstand van het **terrein(en)** van de mars wedstrijden, en de muziek uit de feesttent.

## 7.5 Feesttent

- Minstens 20 x 35 m. inclusief podium en eetgelegenheid  
(20x30 m exclusief eetgelegenheid)
- Voldoende tafels en stoelen/banken.

Een podium van  $\pm 15 \text{ m}^2$  voor de diskjockey is toegestaan. Dit podium dient dan wel te worden voorzien van een deugdelijke trap of opstap, zodat bij eventueel slecht weer de koningsparen ect de mogelijkheid hebben om op het podium beoordeeld te kunnen worden.

## 7.6 Eettent

- Minimaal **10 x 15 mtr. of 150 m<sup>2</sup>**
- Met voldoende zit- of statafels.
- Het bakken en braden van etenswaren dient in een aparte keukentent plaats te vinden vanwege de brandveiligheid en de geur- en dampvorming.

Indien de verkoopruimte van de eettent in de feesttent gevestigd wordt, dient de laatste overeenkomstig groter te zijn dan aldaar aangegeven.

## 8. OVERIGE VOORZIENINGEN

### 8.1 Toiletten

Met minimaal:

- 6 damestoiletten
- 2 herentoiletten
- Voldoende heren urinoirs.

**Bij voorkeur ook een toilet dat toegankelijk is voor mindervalide personen.**

### 8.2 EHBO

Is zichtbaar aanwezig op het feestterrein en ambulant tijdens de optocht, bij het defilé en in de optochtroute, voorzien van mobiele telefoon. Verder dient aanwezig te zijn een AED toestel. Vanaf de opening tot het vertrek laatste deelnemer aan de optocht dient de EHBO bij het opstel terrein aanwezig te zijn.

### 8.3 Kinderspelen

Minimaal twee kinderattracties dienen aanwezig te zijn, bijvoorbeeld springluchtkussen, schminken, of andere activiteiten door de schutterij zelf in te vullen. Het gebruik hiervan van dient gratis te zijn.

### 8.4 Geluidsinstallatie

Op het feestterrein dient een **deugdelijke** geluidsinstallatie aanwezig te zijn, waarbij het wenselijk is dat de opstelling van de centrale apparatuur in de onmiddellijke nabijheid van het bondssecretariaat is. Aan het secretariaat zelf mogen **geen** speakers bevestigd worden.

De speakers dienen zodanig geplaatst te worden dat het gehele terrein bestreken wordt, zonder dat er op de wedstrijdterreinen hiervan hinder wordt ondervonden.

Zeker geen speakers opstellen in de nabijheid van of gericht op het terrein voor de mars wedstrijden of de solistentent. Lukt dit niet, dan dienen de speakers die overlast veroorzaken na de opening te worden uitgezet of desnoods verwijderd.

Kabels van de geluidsinstallatie, elektriciteitsvoorzieningen en overige bekabeling, net als spandoeken en dergelijken dienen op een hoogte van minimaal 3,5 meter boven het maaiveld aangebracht te worden zodat hiervan geen hinder van wordt ondervonden.

### **8.5 Scorebord voor de schietresultaten.**

Het scorebord wordt geplaatst naast het wedstrijdsecretariaat.

**Hiervoor is een voorziening (frame) gemaakt, aanwezig op de materiaalwagen.**

Het frame bestaat uit twee staanders en twee dwarsverbindingen. Het dient zodanig opgesteld te worden dat de pinnen voor het ophangen van de scoreborden aan de voorkant zitten.

## **9. OPTOCHT**

### **9.1 Route**

De optochtroute heeft een **maximale** lengte van 2000 meter. Deze dient vrij te zijn van obstakels, waaronder wordt verstaan geparkeerde auto's, laaghangende kabels en versiering dwars boven de straten. Het is niet wenselijk dat in de optochtroute de vertrekkende en de terugkerende schutterijen elkaar tegenkomen. Mocht dit onvermijdelijk zijn dan dient dit vooraf aan het bondsbestuur kenbaar te worden gemaakt. In het geval van extreme warmte dient een alternatieve optochtroute (ingekort) mogelijk te zijn. Bij de keuring wordt dit besproken.

### **9.2 Defilé-zone**

Deze is 55 m. lang en voorzien van een afzetting aan beide zijden door b.v. dranghekken. Lengte van het officiële defilé gedeelte is **25 m.** Hiervoor witte markering aanbrengen op de weg bij de borden begin en einde defilé.

De vrije breedte van de defilé-zone dient **6 m.** te zijn in verband met vendelen.

Indien mogelijk minimaal 100 m. voor en achter defilé een rechte weg, zo mogelijk ook **6 m.** breed. **Er mogen zich geen verkeersdrempels--verhogingen en/of vluchtheuvels in deze zone bevinden.**

Het defilé wordt aangegeven door in lijn van volgorde in de volgende opeenvolgende borden:

- Defilé 100 mtr. (L of R)
- Defilé 50 mtr.,
- Begin defilé
- Einde defilé.
- Alle borden moeten aan de zijde van het defilé staan.** (L of R).

De schutterij dient ervoor te zorgen dat er voldoende zitplaatsen (stoelen) aanwezig zijn voor de autoriteiten en de genodigden en dat daar geen onrechtmatig gebruik van wordt gemaakt door derden. Het defilé wordt normaal rechts uitgevoerd.

**Mocht het nodig zijn dat het defilé links is, dan dient men dit vooraf kenbaar te maken aan de keuringscommissie en/of het bondsbestuur.**

Het is van belang dat door de schutterij de nodige aandacht wordt besteed aan het vrijhouden van het defilé en de zitplaatsen.

## **10. KEURING FEESTTERREIN EN OPTOCHTROUTE**

In overleg met de schutterij wordt dag en tijdstip afgesproken voor de keuringen.

In principe wordt op de vrijdag (19.00 uur) vóór het BSF de schietinrichting gekeurd, en het terrein en de optocht route. De keuring wordt uitgevoerd door de keuringscommissies, zijnde bestuursleden van de bond. De zaken die worden gekeurd staan vermeld in de keuringslijst achterin dit draaiboek. Wanneer afwijkingen worden geconstateerd dan dienen deze te worden verbeterd of gerepareerd. Nadat op deze verbeteringen of reparaties goedkeuring is verleend, kan hierop niet worden teruggekomen. Blijft de schutterij met de verbetering of reparatie in gebreke, dan kan het bondsbestuur een boete opleggen en in ernstige gevallen het schuttersfeest stilleggen of afgelasten.

## **11. AANDACHTSPUNTEN TIJDENS HET SCHUTTERSFEEST**

### ***11.1 Her-controle op de inrichting***

Vóór aanvang van het schuttersfeest zal de wedstrijdcommissie nogmaals een controle uitoefenen op de vereiste verbeteringen of reparaties aangaande de inrichting. Onvoldoende verbeteringen en reparaties dienen dan alsnog terstond te worden gedaan. De organiserende schutterij zorgt dat een reparatieploeg beschikbaar is voor reparaties aan de materialen tijdens het schuttersfeest.

### ***11.2 Opstelplaats voor de ceremoniële opening***

De opstelplaats voor de 3 of 4 schutterijen die zijn aangewezen voor deelname aan de ceremoniële opening is herkenbaar door een witte vlag. Van hieruit zullen deze schutterijen op aanwijzing van de begeleider naar het terrein van de openingsceremonie marcheren met muziek. Aldaar stellen zij zich op in carré.

Voor het verloop van de ontvangst van genodigden en de ceremoniële opening:  
Zie het protocol “ceremoniële opening” verderop in dit boek.

### ***11.3 Opstelterrein optocht***

De schutterij dient ervoor te zorgen dat **zo kort mogelijk na** het vertrek van de schutterijen van het opstelterrein voor de optocht alle nummerbordjes worden verwijderd **en fatsoenlijk worden opgeborgen in de daarvoor bestemde plastic kistje.**

### ***11.4 Verloop optocht en defilé***

De optocht vertrekt direct na de opening. Een lid van het wedstrijdsecretariaat regelt het ordelijke verloop en het afmarcheren van de deelnemende schutterijen.

Wanneer een deel van de optochtroute door zowel vertrekkende alsook door de terugkerende verenigingen wordt gebruikt (het elkaar tegenkomen), wordt aan de terugkerende vereniging verzocht geen muziek te maken.

De binnenkomende schutterijen dienen zóver door te marcheren alvorens te ontbinden, dat zij geen obstakel vormen voor de achteropkomende schutterijen.

### ***11.5 Organisatie van de wedstrijden***

De regie van de wedstrijden vindt plaats vanuit het wedstrijdsecretariaat. De schutterij heeft de taak om als gastheer van dit schuttersfeest de randvoorwaarden op de juiste wijze in te vullen zoals in het “reglement organisatie bondsfeesten” is vastgelegd. >>

**Ten behoeve van de beveiliging van het schootsveld, heeft het bondsbestuur 8 portofoons ter beschikking. Deze zijn verkrijgbaar bij de schietcommissie (secretariaat).**

**De organiserende schutterij benoemt uit haar midden een persoon die verantwoordelijk is voor het veilig verloop, vóór en tijdens het schieten en windbuks schieten, en die zorgt dat deze wedstrijden op tijd kunnen beginnen. Zolang er geschoten wordt mag deze persoon géén nevenfuncties vervullen en dient deze zich volledig met de schietveiligheid bezig te houden.**

**Deze persoon, te noemen: Baancommandant, dient zich om 12.00 uur te melden in het secretariaat bij de schietcommissie. Zie ook richtlijnen windbuksschieten.**

### ***11.6 Aandacht voor de jeugdige leden van de schutterijen***

Volgens de gemaakte afspraken dient er voor de jeugd tot 16 jaar gezorgd te worden voor een schietinrichting om met de luchtbuks te schieten.

De inrichting, organisatie en bemanning van deze voorziening ligt bij de organiserende schutterij. De inrichting kan bestaan zowel uit een hark met bolletjes, dan wel een schietwip. Bij voorkeur wordt de schietwagen van de bond gebruikt.

De situering is aan het **uiteinde of begin** van de rij schietbomen met de oplegging van het luchtdrukgeweer (windbuks) in dezelfde richting als de zware buksen.

De afstand van oplegpaal tot aan de hark of tot de lepel van de wip is **7 m**. Hier gelden dezelfde veiligheidseisen en -maatregelen als bij de schietbomen.

**Zie richtlijnen jeugd windbuks schieten hieronder in dit boek.**

### ***11.7 Verzorging wedstrijdsecretariaat en juryleden***

Voor de verzorging van de medewerkers van het wedstrijdsecretariaat, juryleden en optekenaars verstrekt de schutterij **circa 400 consumptiebonnen** aan het secretariaat. Dit aantal kan variëren i.v.m. het aantal aanwezige juryleden. Deze bonnen dienen bij de keuring van het terrein “**dus op vrijdag avond**” **overhandigd te worden aan de voorzitter van de Bond of diens plaatsvervanger.**

Eveneens **twee uur** voor aanvang van de optocht wordt het wedstrijdsecretariaat en de verblijfsruimte van de jury voorzien van koffie en heet water met theezakjes etc. etc.

De schutterij dient minstens **één persoon** aan te stellen die het wedstrijdsecretariaat, de juryleden in secretariaat en jurytent en de jury bij de terreinwedstrijden regelmatig voorziet van consumpties.

Deze persoon dient direct na de optocht hiermee te beginnen **in het secretariaat en de jurytent.**



**Tijdens de schietwedstrijd om het Persoonlijk Kampioenschap van de Bond EMM, dienen de werkende bestuursleden te worden voorzien van koffie/thee en 7 consumptiebonnen.**

### ***11.8 Eet en drankgelegenheden.***

Deze plaats dient schoon en opgeruimd te zijn en voorzien van voldoende afvalcontainers. De vergunningen en voorschriften op gebied van veiligheid en milieu en op gebied van voedselveiligheid en hygiëne (HACCP) dienen strikt in acht te worden genomen. >>

Het aanbod van drank en etenswaren dient in overeenstemming te zijn met de lijst “drank en etenswaren”, vastgesteld op de algemene ledenvergadering van de bond.

**Tijdens** het schuttersfeest zal hierop controle worden uitgeoefend.

De leveringsbonnen van de etenswaren dienen op het schuttersfeest aanwezig te zijn.

### ***11.9 Prijsuitreiking***

Op het einde van het schuttersfeest worden twee prijzen uitgereikt t.w.t.:

1. De beker voor de dag winnaar welke beschikbaar wordt gesteld door de Bond.
2. De zgn. ‘Gemeentebeker’ voor de hoogste score over de eerste drie zestallen welke beschikbaar wordt gesteld door de gemeente, wijk- of dorpsraad van de schutterij, of anders door de schutterij zelf.

De uitreiking geschiedt door de bondsvoorzitter, enkele bondsbestuursleden en de voorzitter van de organiserende schutterij.

Op het laatste bondsschuttersfeest is er naast het bovenstaande eveneens:

1. Bekendmaking van de winnaar van de “Raatjes” wisseltrofee en uitreiking daarvan.
2. De overhandiging van de bijbehorende geldprijs en de oorkonde verbonden aan deze wisseltrofee aan de winnaar van vorige schutters seizoen. Tevens de uitreiking van de kampioen optocht, kampioen schieten en de winnaars van het Persoonlijk Kampioenschap.

De uitreiking geschiedt door de bondsvoorzitter samen met enkele bondsbestuursleden en de voorzitter van de organiserende schutterij.

Wanneer door een schutterij prijzen beschikbaar zijn gesteld aan de gastschutterijen, worden deze prijzen uitgereikt door de voorzitter van de organiserende schutterij samen met de bondsvoorzitter of diens plaatsvervanger.

## **12. BONDSMATERIAAL**

Het materiaal in collectief bezit (het zgn. bondsmateriaal), bedoeld voor de inrichting van het schuttersfeest, dient **schriftelijk** te worden overgedragen middels een materialen-checklist (zie hieronder).

Voor het gebruik van dit bondsmateriaal is een huurbedrag en een borgsom vastgesteld. Bij beschadiging door transport, behandeling of opslag en bij vermissing zal een boete worden opgelegd. Wanneer de kosten van de beschadiging(en), of indien noodzakelijk vervanging, hoger zijn dan de vastgestelde minimale boete, dan zal het geldbedrag naar gelang de hoogte van de werkelijke kosten worden bijgesteld.

De materialen-checklist van de ontvangen bondsmaterialen dient tijdens het schuttersfeest door de schutterij op het wedstrijdsecretariaat te worden ingeleverd.

Na afloop van het bondsfeest dienen alle bondsmaterialen weer op een correcte wijze geladen te worden op de **materialenwagen en de harkenwagen**, en dient alles goed te worden vastgezet. Dit geldt ook voor de materialen voor het windbuksschieten (harkjes en schietwagen)

**De materialenwagen dient getrokken te worden door een tractor van minimaal 125 PK met een hydraulisch remsysteem en een 12 Volts accu. >>**

**Tevens is de eigenaar/chauffeur verplicht om dit transport te melden bij zijn verzekering om bij calamiteiten tijdens het transport verzekerd te zijn, en om eventuele problemen te voorkomen.**

**De harkenwagen mag vervoerd worden met een auto.**

***Overbodige, gebruikte of kapotte piketten etc. etc. dienen door de vereniging te worden opgeruimd. Deze moeten niet terug geplaatst op de materialenwagen.***

**Mocht men voorafgaand aan een Bondsfeest een vrije schietwedstrijd organiseren, dient men dit tijdig (minimaal 3 maanden) voorafgaand aan het bondsfeest kenbaar te maken aan de secretaris van de Bond EMM, met opgaaf van de benodigde materialen etc.**

### ***12.1 Metaaldetectors voor het zoeken naar loden kogels.***

Voor het recupereren van de afgeschoten loden kogels heeft de bond 3 geavanceerde metaaldetectors tot haar beschikking. Het lenen, afhalen en terugbrengen zal evenals het overige collectief materiaal middels een checklist plaats vinden. Er wordt geen huurgeld gevraagd, wel een vergoeding van € 10.00 voor onderhoud etc. per detector en schadevergoeding bij schade.

**De detectors worden beheerd door de schietcommissie. Zie het emailadres achterin.**

## **13. VERZEKERINGEN (zelf regelen)**

De bond heeft een collectieve W.A.-verzekering afgesloten bij Bouwmans & Leën assurantiën te Weert. Deze WA-verzekering dekt eventuele schade aan derden die door de schutterijen, het bondsbestuur of haar leden wordt veroorzaakt. Deze verzekering geldt voor alle soorten van activiteiten die door het bondsbestuur en de aangesloten schutterijen worden uitgevoerd. Vrijwilligers zijn tijdens een schuttersfeest niet in deze collectieve verzekering inbegrepen en dienen dus extra WA te worden verzekerd.

Het is verstandig om bij gehuurde materialen vast te stellen of deze tijdens de huur verzekerd zijn tegen diefstal, tegen beschadiging door storm of regen en tegen vernieling. Een extra risico- en ongevallenverzekering afsluiten voor leden en vrijwilligers is een moeilijke en kostbare zaak. Indien leden en vrijwilligers bij een ongeval op geen enkele wijze tegen verlies van inkomen zijn verzekerd dient er wel ernstig rekening mee te worden gehouden dat zij dit in voorkomende gevallen op de schutterij kunnen verhalen.

Verzekering voor waterschade en het daardoor niet doorgaan van een evenement is vrij duur en van vele regels voorzien waaraan voldaan dient te worden o.a. de hoeveelheid regen vóór een bepaalde periode op één bepaalde plek voor aanvang van het schuttersfeest.

Wanneer u toch besluit extra verzekeringen af te sluiten is vaak een evenementenverzekering de aangewezen weg. In ieder geval kunt u naar eigen besluit en wens zaken hierin geheel of gedeeltelijk onderbrengen..

## 14. RICHTLIJNEN WINDBUKSSCHIETEN JEUGD

### 14.1 Schietwagen

- De windbuks schietwagen staat in de wintermaanden gestald bij fam van Rooij Bloemendaalseweg 20 Meijel, deze wordt door de organiserende vereniging (van het eerste bsf van het jaar) opgehaald, en de laatste vereniging (van het jaar) brengt hem terug, in overleg, naar betreffende stalling.
- De schietwagen dient in het verlengde van de rij schietbomen te staan, zo dicht als mogelijk bij de "feesttent". **Met andere woorden: de schietactiviteiten van de jeugd dienen in het zicht te staan en niet ergens achteraf.**
- De veiligheid in en rondom de wagen dient te allen tijde gewaarborgd te zijn. Niemand mag zich achter de schietwagen bevinden. Hiertegen dienen voorzieningen getroffen te worden. (lint, dranghekken, etc.)
- De afstand tussen de schietlatten en de aanlepalen dient 7.5 meter te zijn.
- De aanwezige "partytent" dient te allen tijde en **tijdig** te worden opgezet. Deze heeft een tweeledig doel: enerzijds bescherming tegen slecht weer en anderzijds bescherming tegen de zon. Deze tent zal opgezet worden boven de aanlepalen. (7 meter vanaf de schietwagen over de breedte).
- In de "partytent" dienen 6 zitbanken en 2 tafels aanwezig te zijn. Hier kunnen de deelnemende kinderen plaats nemen. De tafels dienen voor het neerleggen van de materialen zoals windbuks en de kogeltjes. De tafels dus zo dicht mogelijk voor de aanlepalen. >>
- Er dienen tenminste **twee** ervaren (wind)buksmeesters of **zéér ervaren personen** aanwezig te zijn. De voorkeur gaat naar jongeren die affiniteit hebben met zowel kleine kinderen, als met de wat grotere jeugd.

### 14.2 WINDBUKSSCHIETEN OP HARKJES

- De veiligheid in en rondom de schietinrichting dient te allen tijde gewaarborgd te zijn. Niemand mag zich achter de schietharken bevinden. Hiertegen dienen voorzieningen getroffen te worden.(lint, dranghekken, etc.)
- De afstand tussen de harken en de aanlepalen dient 7.5 meter te zijn.
- Vóór aanvang optocht dient de schietinrichting te zijn ingericht, en 15 minuten voor aanvang schietwedstrijd dient de verantwoordelijke persoon of de buksmeester(s) / baancommandant zich te melden in het secretariaat bij de jeugdcommissie, om samen nog een laatste inspectie uit te voeren. Hierna dienen de buksmeester(s) de buks(en) in te schieten, zodat men tijdig kan beginnen met de wedstrijd.

- tekeningen van de opstelling van de schietharkjes staan achter in dit draaiboek en/of op de site van de bond E.M.M.
- Het totaal te plaatsen harkjes kan voor geïnformeerd te worden bij het bondsbestuur tekeningen dienen alleen als voorbeeld en geeft geen info over aantallen te plaatsen harkjes.
- De organiserende schutterij wordt gevraagd voor alle deelnemende schuttertjes een zakje chips ter beschikking te stellen. Deze krijgen ze uitgereikt **bij de prijsuitreiking**
- Alles wat over is gaat retour. De kosten hiervan wordt vergoed door de bond EMM
- Volg te allen tijde de aanwijzingen van de jeugdcommissie op, zij hebben de leiding over het windbuks schieten. Maar zonder elkaars begrip en medewerking kunnen wij dit niet tot een succesvolle activiteit maken.

## 15. NABURIGE RECHTEN

Voor muziek maken of ten gehore brengen tijdens het schuttersfeest of schietwedstrijd heeft de OLS-federatie een collectieve regeling getroffen met de BUMA. De schutterijen die aan deze regeling meedoen betalen hun naburige rechten via de Federatie. Andere schutterijen nemen deel aan een collectieve regeling via de LBT.

**In beide gevallen hoeft hier dus niet extra voor afgedragen te worden.**

## 16. DRAAIBOEK

**Tijdens het Bondsfeest dient U het ‘Draaiboek bondsfeesten’ (dit draaiboek dus) in te leveren bij het bestuur. (In het secretariaat).**

## 17. VRAGEN

Voor vragen en informatie kan de secretaris van de bond worden benaderd. Ook wanneer het volgens u nodig is dat er iemand van het bondsbestuur aanwezig dient zijn op het feestterrein tijdens het inrichten van het schuttersfeest neemt u hierover contact op met de secretaris.

## 18. CHECKLIJSTEN, PROTOCOLLEN, TEKENINGEN EN REGELS BIJ BONDSSCHUTTERSFEESTEN

- Checklist collectieve bondsmaterialen voor de overdracht van de materialen voor het inrichten van een schuttersfeest
- Keuringslijst inrichting schuttersfeest
- Checklist voor het lenen van de collectieve metaaldetectoren
- Checklist betreffende de afspraken over kosten, grootte en gewicht van de drank- en etenswaren
- Voorbeeld overeenkomst schutterij en grondeigenaar
- Afspraken over het gebruik, laden en lossen van de aanhangwagens voor de schietbomen en de aanhanger voor de harken en latten.
- Voorbeeldtekening van het overzicht van feestterrein, schootsveld, parkeerterrein, aanrijroute, optochtroute en defilé.
- Voorbeeldtekening van indeling feestterrein incl. openingsterrein en fietsenstalling
- Voorbeeldtekening van inrichting parkeerterrein(en)
- Voorbeeldtekening van het schietterrein met schootsveld en veiligheidsafzetting
- Voorbeeldtekening van de opstelling van de schietbomen, tuien en aanlegpalen
- Voorbeeldtekening harken en latten met bölkes
- Voorbeeldtekening optochtroute met verkeersbepalingen
- Voorbeeldtekening van de defilé-zone en de waarschuwborden
- Voorbeeldtekening van het terrein voor de mars wedstrijden
- Voorbeeldtekening van het terrein voor vendelen en exercitie
- Voorbeeldtekening van het terrein voor koningsparen etc. en het individueel vendelen
- Voorbeeldtekening plaats en inrichting luchtdrukbuksschieten

***Voor verdere informatie omtrent het bondsschuttersfeest zie:***

- ‘Regels organisatie bondsschuttersfeest’
- ‘Protocol ceremoniële opening’
- ‘Regels prijsuitreiking’
- ‘Regels E.S. Raatjes wisseltrofee’
- ‘Regels schietwedstrijden’

## 18.1 Openingsceremonie

### **VERZAMELEN EN OPSTELLEN VAN DE DEELNEMENDE SCHUTTERIJEN**

**13.40 uur**, Verzamelen van de schutterijen die deelnemen aan de opening op het terrein of plaats van de **WITTE**-vlag.

Instructie aan de commandanten van de deelnemende schutterijen door de openingscommandant en begeleiders, betreffende de volgorde van vertrek, opstelling bij de openingswagen, commando en het hijsen van de Nederlandse vlag.

**13.45 uur**, Stipt vertrekken de schutterijen direct achterelkaar met slaande trom en vliegend vaandel naar de openingsplaats.

De schutterijen gaan naar de openingsplaats (opstelling in carré) op aanwijzing van de begeleider. De rotten zoveel als mogelijk aaneengesloten in flankformatie en het hoofd front.

De commandant van de schutterij plaatst de schutterij in haar 1° rusthouding.

Ongewapende schutterijen hebben de armen gestrekt achter de rug.

Gewapende schutterijen laten het geweer naast de rechtervoet staan.

***DE OPENINGSCOMMANDANT NEEMT VANUIT DEZE POSITIE DE LEIDING OVER.***

### **OPENINGSCEREMONIE**

- ***Commando: SCHUTTERIJEN—GEEF—ACHT***

- ***Commando: RECHTS—OM***

De geweer ragende schutterijen tillen het wapen 2 vingerbreedten van de grond, draaien rechtsom; na het uitvoeren van de beweging gaat het wapen terug naast de rechtervoet. (Bordjesdrager, tamboer-maitre, en guide gaan zelfstandig naar voren naar de eerste rij)

(De tamboer-maitre van het muziekkorps gaat zelfstandig naar het midden vóór het muziekkorps met haakse bochten zonder markeerpas, met de rug naar het korps circa 3 meter voor het korps)

(De commandant van de schutterij gaat zelfstandig naar het midden vóór het peloton met haakse bochten zonder markeerpas, met de rug naar het peloton circa 3 meter voor het peloton)

(Vaandeldrager draait na het commando RECHTS—OM zelfstandig met 4 korte passen rechtsom en gaat naar voren tot aan de eerste rij)

(Koning, koningspaar, keizer en keizerspaar draaien na het commando RECHTS—OM waardig rechts-om en gaan naar voren tot aan de eerste rij)

□ ***Commando: VAANDELS EN VLAGHIJSERS UITTREDEN—MARS***

De vaandels maken in 4 passen een haakse bocht en gaan naar de linker- of rechterzijde van de vlaggenmast (het vaandel blijft in de schoen). RECHTSOM—KEERT met het vaandel, is met (8) korte passen. Tijdens deze korte passen de linkerarm gestrekt langs het lichaam houden. Na de bocht aanmarcheren naar gewone pas en de linkerarm normaal zwaaien. De vlaghijzers gaan ongewapend achterelkaar marcherend naar de vlaggenmast (bochten haaks maken). De commando's: VOORWAARTS—MARS, HALT en OP DE PLAATS—RUST, dienen door één van beide vlaghijzers gegeven te worden.

### **Instructie voor het hijsen van de Nederlandse vlag**

Dit wordt uitgevoerd door twee schutters van die schutterij die als laatste aansluit bij het opmarcheren naar de openingsplaats.

Wanneer de vaandels uittreden, treden deze twee schutters ook uit hun linie en gaan achterelkaar marcherend naar de vlaggenmast.

Bij de vlaggenmast aangekomen neemt één persoon de opgerolde vlag in zijn handen (deze mag de grond niet raken).

De andere persoon neemt het koord waaraan de vlag is bevestigd en hijst de vlag tijdens het spelen van het Wilhelmus geleidelijk omhoog, zonder naar boven te kijken. Indien de vlag boven is en vastgemaakt dienen zij te groeten zolang het Wilhelmus nog speelt.

Beide staan tegenover elkaar in de houding tijdens het hijsen. Na het Wilhelmus volgens zij de commando's van de paradedcommandant.

#### **□ *Commando: PRESENTEER—GEWEER***

(Geweerdragende schutterijen brengen de eregroet met het wapen)

(Schutterijen welke niet geweerdragend zijn brengen de eregroet met de hand aan de pet, de handpalm naar voren gericht. Deze hand dient via de kortste weg langs het lichaam omhoog worden gebracht)

(Eregroet van de tamboer-maitre met de tamboer-maitrestok, zie instructie)

(Eregroet van de commandanten en officieren met de sabel, zie instructie)

(Eregroet door koning en keizer in militair / fantasie uniform, rechterhand omsluit de Koningsvogel, linkerhand aan de sabel.)

(Eregroet door koning en keizer in gilde-kledij, middels het zwierig afnemen van de hoed en deze voor het lichaam houden)

(Eregroet door koning en keizer in jacquet middels het hoofd neigen)

(Eregroet door koningin, keizerin en marketentsters middels het hoofd neigen)

(Leden van het muziekkorps brengen geen groet)

(Bordjesdrager en bielemannen, brengen geen groet)

(Neigen van het schutterij vaandel. Dus **niet** neigen: de nationale vlag of provinciale vlag wanneer deze worden meegevoerd)

### **SPELEN VAN HET WILHELMUS (hijsen van de Nederlandse vlag)**

Daarna:

- **Commando: ZET AF—HET GE WEER**  
(Alle presentaties gaan terug naar de houding)
- **Commando: OP DE PLAATS—RUST**  
(Allen in 1<sup>e</sup> rusthouding armen gestrekt achterop de rug, voeten circa 30 centimeter uit elkaar.)

### **TOESPRAKEN**

- Voorzitter (organiserende vereniging)
- Burgemeester/wethoude
- Kapelaan/pastoor
- Voorzitter (bond EMM)

Daarna:

- **Commando: SCHUTTERIJEN—GEEF—ACHT**
- **Commando: VAANDELS EN VLAGHIJSERS—INTREDEN**  
(Naar dezelfde plaats van waar zij zijn vertrokken na het commando “UITTREDEN”)
- **Commando: LINKS—OM**  
(Allen die zelfstandig rechts-om hebben gemaakt in het begin, gaan nu ook weer zelfstandig links-om en naar hun plaats in flankformatie met het hoofd front gericht Dus vanwaar men is vertrokken na het commando “RECHTS- OM”)
- **Commando: OP DE PLAATS—RUST (1<sup>o</sup> rusthouding)**  
(Allen staan nu weer in de begin positie van waaruit de paradedcommandant het commando overnam voor de ceremoniële opening)

### **VERTREK VAN DE GENODIGDEN NAAR BET DEFILÉ**

(Door de harmonie, fanfare of middels mechanische muziek kan eventueel een mars ten gehore worden gebracht ter afsluiting. Dit zolang, tot de genodigden de openingsplaats hebben verlaten)

### **DE COMMANDANTEN VAN DE SCHUTTERIJEN NEMEN DE LEIDING OVER DE SCHUTTERIJ VOOR VERTREK EN DEELNAME AAN DE OPTOCHT.**

### **INSTRUCTIE VOOR DE ORGANISERENDE SCHUTTERIJ BETREFFENDE DE ONTVANGST EN BEGELEIDING VAN DE GENODIGDEN**

**12:30 uur**, Ontvangst van de genodigden door de voorzitter, commandant en koningspaar van de organiserende schutterij.

**13:00 uur**, Voorzitter van de bond voegt zich bij de genodigden en zal het teken geven om gezamenlijk naar de openingsplaats te gaan.

**13.45 uur**, Stipt zijn allen aanwezig op de openingsplaats (zoveel mogelijk plaats nemen op de openingstribune).

Na de openingsceremonie gaan de genodigden naar de plaats van het defilé.



## 18.2 Calamiteitenlijst - Belangrijke Nummers

<u>Naam</u>	<u>Telefoonnr.</u>
Arts (post)	_____
E.H.B.O.	_____
Ziekenhuis	_____
Brandweer	_____
Baancommandant	_____
V.Z. org.vereniging	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

**Deze lijst dient om uiterlijk 12:00 uur, volledig ingevuld, op de dag van Uw bondsfeest aanwezig te zijn in het secretariaat, of vooraf digitaal worden gestuurd naar de secretaris van de bond EMM**

### 18.3 Keuringsrapport-Bondsschuttersfeesten

Goedgekeurd		Ja	Nee
1	Alle parkeerterreinen - Materiaalwagens - Jury - bondsbestuur		
2	Parkeerterrein mindervaliden - genodigden		
3	Schietbomen - harken - stopjes - stokjes - kleine stopjes		
4	Afstand aanlegpaal-schietboom (10 m h.o.h.)		
5	Aanlegpaal loodrecht, maaiveld - bovenste dwarslat 2.45 m, indelen met strepen		
6	Onderlinge afstand aanlegpalen 1.6 m h.o.h.		
7	Aan iedere schietboom 1 tafel en 2 stoelen		
8	Afscheiding achter aanlegpalen 5-7 m		
9	Openingsruimte: 3 - 4 schutterijen + harmonie (40x40 m)		
10	Plaatsing vlaggenmast midden op openingsruimte		
11	Podium/vrachtwagen opgesteld bij openingsterrein, met 'Raatjes' trap		
12	Opstelruimte voor overige schutterijen		
13	Frame voor scorebord (EMM)		
14	Deugdelijke geluidsinstallatie		
15	Terrein mars wedstrijden 40x40 m. Jurytent met 2 tafels en 3 stoelen		
16	Exercitieterrein - groepsvendelen 30 x 40 m. Jurytent met 1 tafel en 2 stoelen		
17	Terrein koningsparen - ind. vendelen 20 x 40 m. Jurytent met 1 tafel en 2 stoelen		
18	Kleedruimte koninginnen/marketentsters voorzien van kapstok, spiegel en tafel		
19	Feesttent – eettent: lijst met consumptieprijsen		
20	Toiletten: min. 6 dames en 2 heren, voldoende urinoirs, mindervaliden toilet		
21	Optocht route maximaal 2000 m.		
22	EHBO-post op het terrein en tijdens de optocht		
23	Tekeningen en vergunningen: deze dienen tijdens de keuring aanwezig te zijn.		
24	Solistentent (op de bondsfeesten voorafgaand aan het OLS).		
25	Kinderspelen, minimaal 2 attracties		
26	Controle brandweer		
27	Overdrachtslijst materialen etc. (inleveren op bondsfeest in het secretariaat).		
28	Harken-aanhangwagen achter de schietbomen geplaatst		
29	Vendelen tijdens de optocht, wegbreedte t.h.v. defilé 6 mtr.		
30	Defilé Rechts/Links- doorhalen wat niet van toepassing is		
31	Positie windbuksschieten wagen, harkjes,tent en inrichting		

**AAN- OF OPMERKINGEN** .....

Is alles door de keuringscommissie goedgekeurd, dan handtekening v.z. schutterij en keuringscommissie.

**Organiserende schutterij** ..... **te** .....

**Datum Bondsfeest** ..... **Datum Keuring** .....

**v.z. org.schutterij** ..... **keuringscommissie** .....

## 18.4 Materiaaloverdracht

Onderdeel	Aantal	Aanwezig
Aanhangwagen voor vervoer schietbomen etc.	1	
Aanhangwagen voor vervoer harken	1	
Aanlegpalen	40	
Schietbomen (onderbomen)	20	
Schietbomen (bovenbomen)	20	
Harken	20	
Schietlatten	±320	
Mallen voor opzetten van stopjes	2	
IJzer voor de hark op schietboom plaatsen	20	
IJzeren piketten voor schoren van tuidraden	136	
¾ pijp voor schoren aanlegpalen lengte 2.50 m.	80	
IJzeren piketten voor vastzetten van aanlegpalen	±80	
Tuidraden 18 x 4 t.b.v. hark (lengte 18.30 m)	72	
Tuidraden 18 x 3 t.b.v. schietboom (lengte 15.30 m)	54	
IJzer voor steun aanbrengen beugel op schietboom	1	
Aluminium buizenconstructie aanlegpaal---schietboom	1	
Borden defilé "100—50—Begin—Einde defilé"	4	
Bordjes defilé "LINKS" (losse)	2	
"Parasol houders" t.b.v. defiléborden	4	
Vlaggenmast	1	
Aluminium trap voor openingswagen	1	
Afrasteringspaaltjes t.b.v. wedstrijdterreinen/schietbomen	±105	
"Bok" voor aanlegpalen	1	
"Bok" voor ijzers harken	1	
Steenkruiwagen, tevens te gebruiken voor oprollen v/d tuidraden	1	
Bordjes nr. optocht 1 t/m 23	26	
Bordjes nr. schietbomen 1 t/m 18	18	
Bouten voor schoren/aanlegpalen M10 x 120 mm	50	
Draadstangen vastzetten hark op T-ijzer (L=80 mm)	20	
Draadstangen vastzetten bovenboom/onderboom ( L=150 mm)	20	
Draadstangen vastzetten T-ijzer op schietboom (L=±130 mm)	20	
Scharnierstangen voor bovenboom/onderboom	20	
Staanders met bord wedstrijdterreinen	3	
Frame voor bord schietuitslagen (2 staanders, 2 liggers)	1	
Spanbanden + spanners (groot)	3	
Spanbanden (blauw-zwart-lengte 5 m)	3	
4 Punts band voor het afnemen van de bok met aanlegpalen.	1	
Houten hamer	1	

**Akkoord schutterij overgave**

**Datum**-----

**Naam**-----

**Handtekening**-----

**Akkoord schutterij overname**

**Datum**-----

**Naam**-----

**Handtekening**-----

## 18.5 Huur EMM Metaaldetectoren

De huur omvat de volgende zaken:

### Uit Onbeschadigd Retour

- Detector Minelab Explorer SE, serienummer 27776   
compleet met zoekspoel en accu
- Detector Minelab Explorer SE, serienummer 29200   
compleet met zoekspoel en accu
- Detector Minelab Explorer SE, serienummer 30352   
compleet met zoekspoel en accu

En de volgende accessoires:

- 2 reserveaccu's

Per detector:

- foedraal
- regenhoes voor de controlunit
- vondstenschort
- laadadapter
- draagriem
- Instructieboekje Engels
- Instructieboekje Nederlands
- Koss hoofdtelefoon
- Armsteun

Duur van de huur is van (dag / maand / jaar) \_\_\_\_ / \_\_\_\_ / \_\_\_\_ tot \_\_\_\_ / \_\_\_\_ / \_\_\_\_

Huur is € 10,00 per detector en de borg is € 50,00 Voor akkoord: \_\_\_\_\_

Datum: \_\_\_\_\_

Handtekeningen:

Verhuurder EMM

Huurder

\_\_\_\_\_

Schutterij \_\_\_\_\_

Namens EMM wel/niet\* onbeschadigd retourgenomen

Door \_\_\_\_\_ op \_\_\_\_\_

## 18.6 Voorbeeld Toestemming Grondeigenaren

### VERKLARING

Ondergetekende, (NAAM invullen)

Eigenaar/gebruiker\* van het perceel/de percelen kadastraal bekend als sectie(s) (SECTIES invullen) in de gemeente (GEMEENTE invullen), verklaart bij deze, na kennis te hebben genomen van het feit dat hiervoor genoemde perceel of percelen tijdens het schuttersfeest op (DATUM invullen) in het schootsveld zijn gelegen, te kunnen instemmen met:

- a. Het gebruik van de schietbomen ten behoeve van het eenmalige schuttersfeest op de locatie (ADRES invullen) te (PLAATSNAAM invullen).
- b. Het door middel van een of meerdere metaaldetectors inzamelen van verschoten kogels door of in opdracht van de organiserende schutterij.

Verder verklaart ondergetekende dat hij de gemeente niet aansprakelijk zal stellen voor eventueel ontstane schade ten gevolge van de schietactiviteiten tijdens het hierboven aangegeven schuttersfeest.

Naam : \_\_\_\_\_

Adres : \_\_\_\_\_

Postcode : \_\_\_\_\_

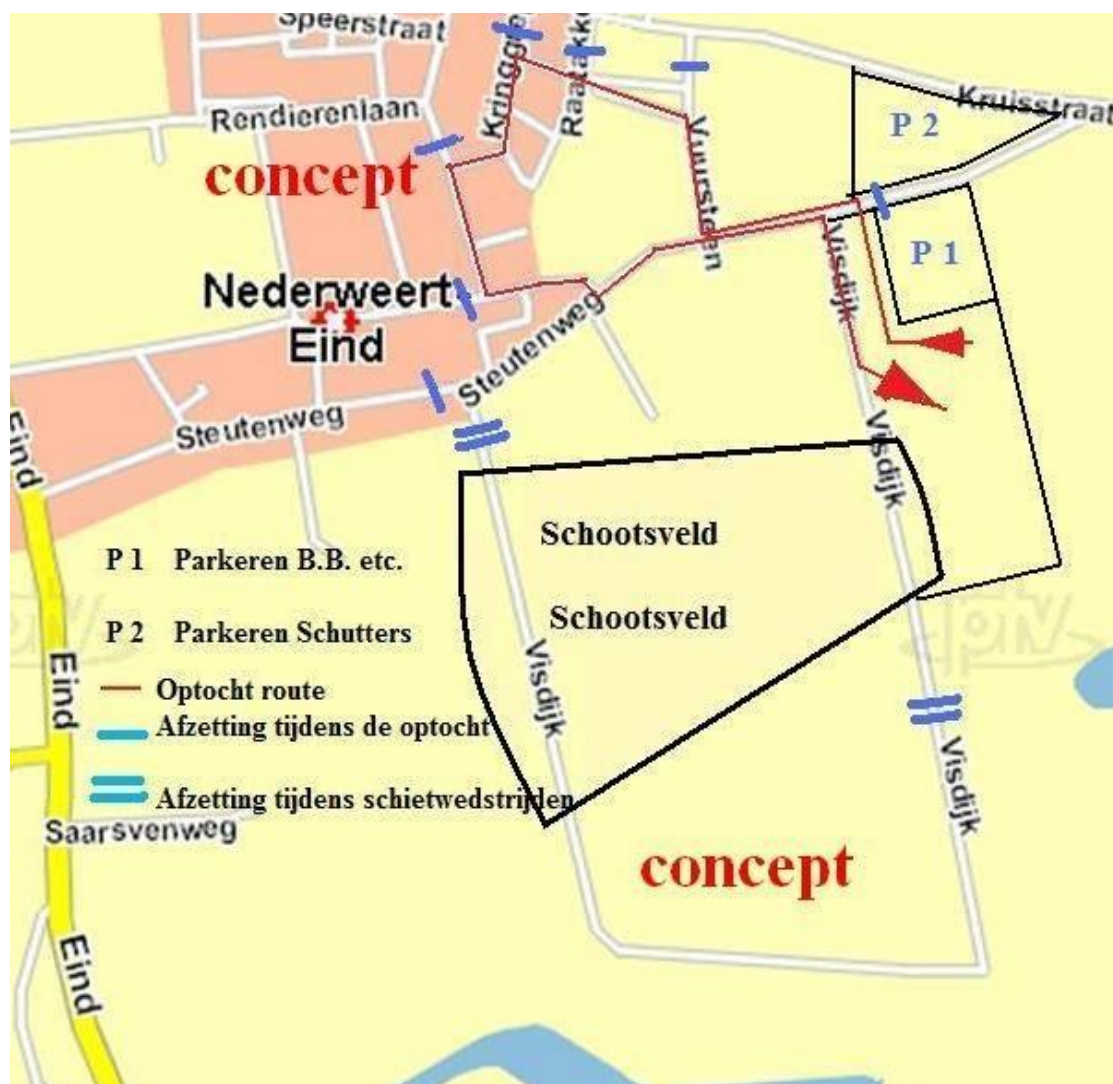
Woonplaats : \_\_\_\_\_

Ondertekening: Datum: \_\_\_\_-\_\_\_\_-\_\_\_\_

(Opgemaakt in drievoud; 1x voor vereniging, 1x voor de eigenaar en 1x voor de gemeente)

\* aub doorhalen wat niet van toepassing is

**Tekening:**  
**18.7 Voorbeeld plattegrond feestterrein**



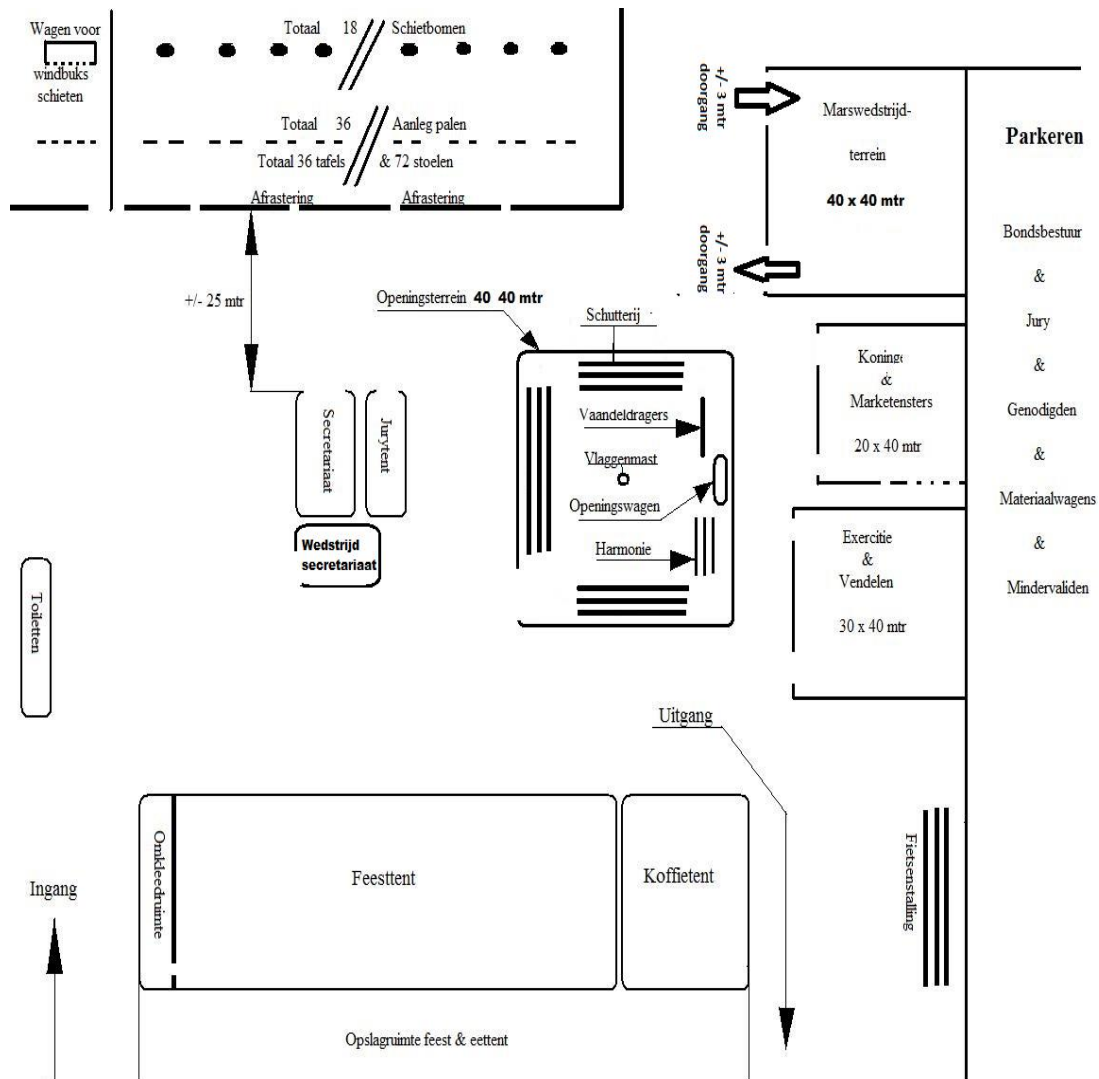
Voorbeeld van een plattegrond van het feestterrein en omgeving met daarin aangeduid:

- Feestterrein
  - Schootsveld
  - Parkeergelegenheden
  - Aan- en afrijroutes indien van toepassing
  - Wegafzettingen indien van toepassing
  - Optochtroute

Indien er een specifieke route gebruikt dient te worden om het feestterrein te bereiken dan verdient het aanbeveling dit tijdig via de bondssecretaris aan de overige schutterijen te laten weten.

# Tekening: Voorbeeld

## 18.8 Opstelling en Indeling Feestterrein



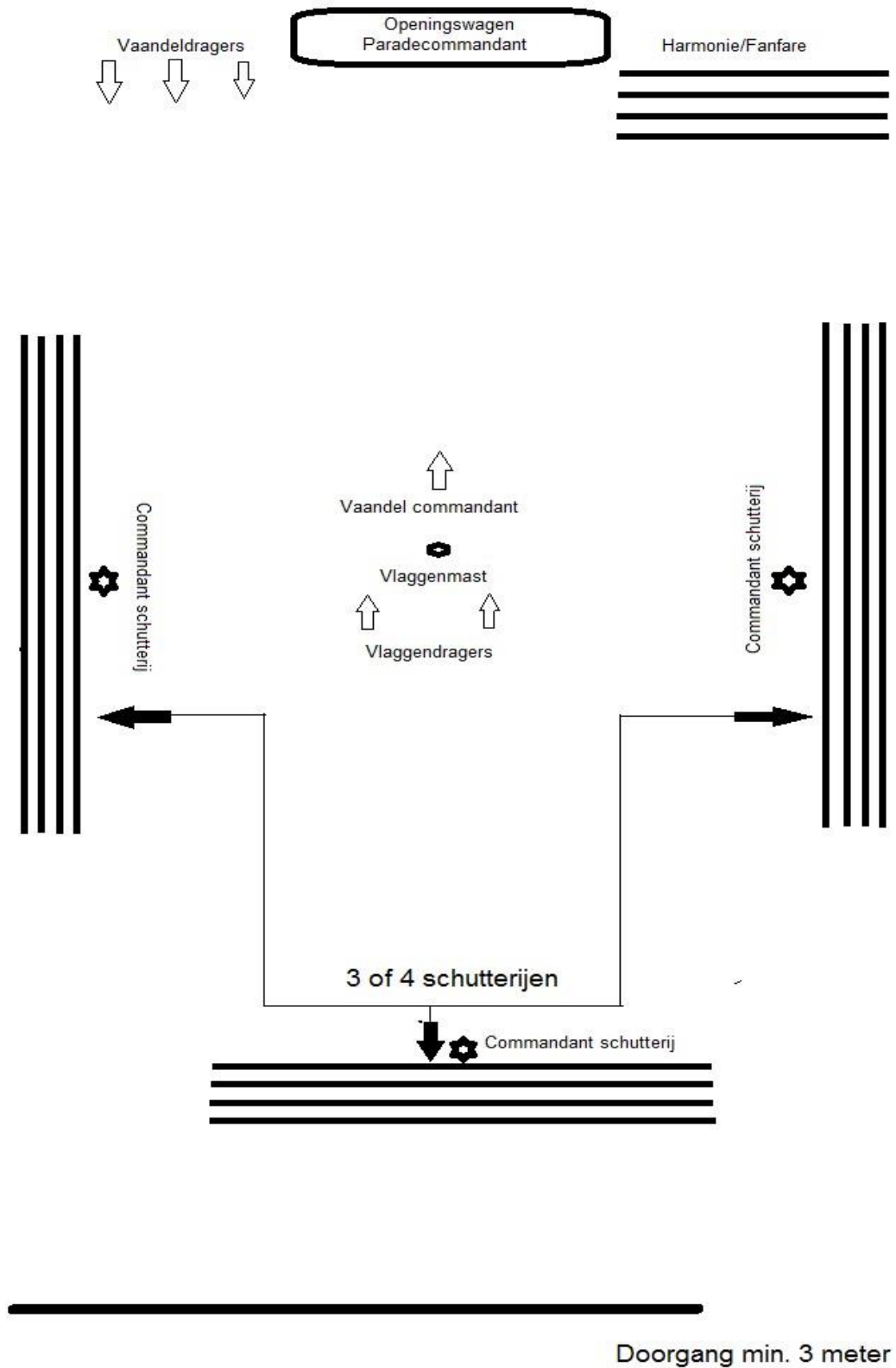
Tekening: Voorbeeld  
18.8 Opstelling en Indeling Feestterrein

*Tekening: Voorbeeld*

## ***18.9 Opstelling Openingsterrein***



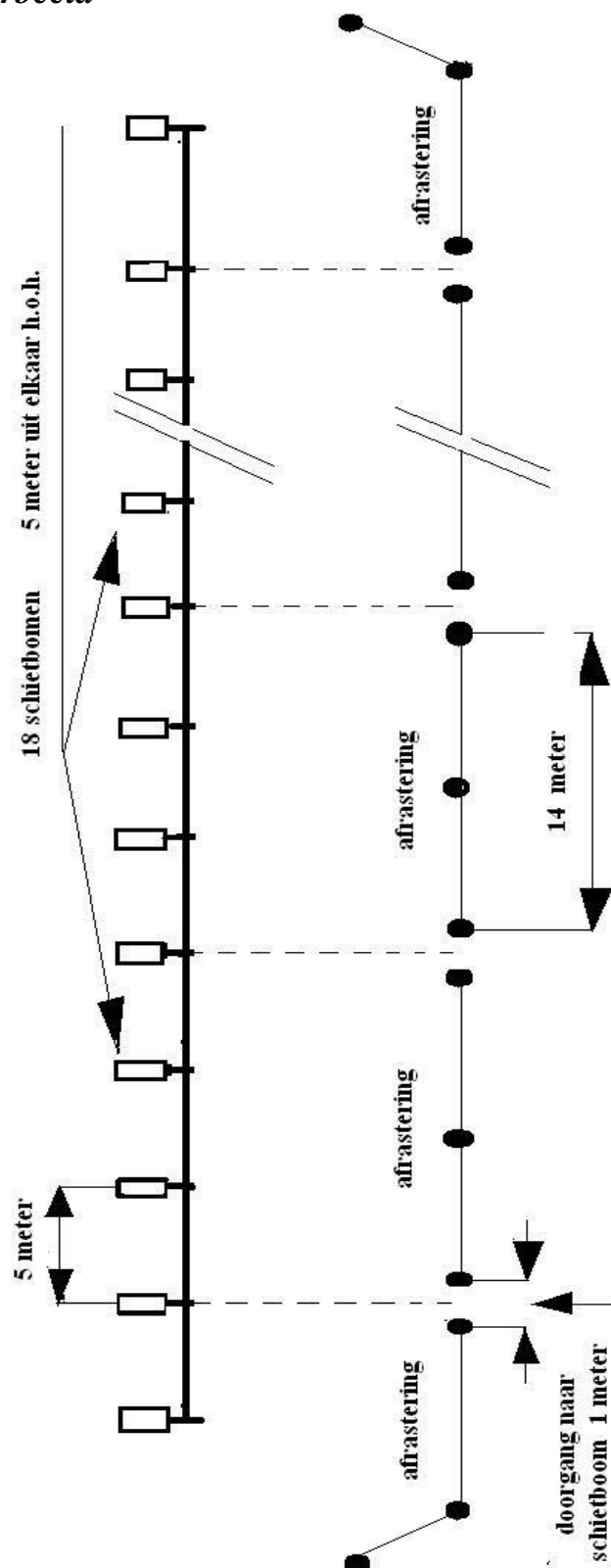
## Tekening: Voorbeeld



## 18.10 Opstelling Schietmaterialen



## Tekening: Voorbeeld



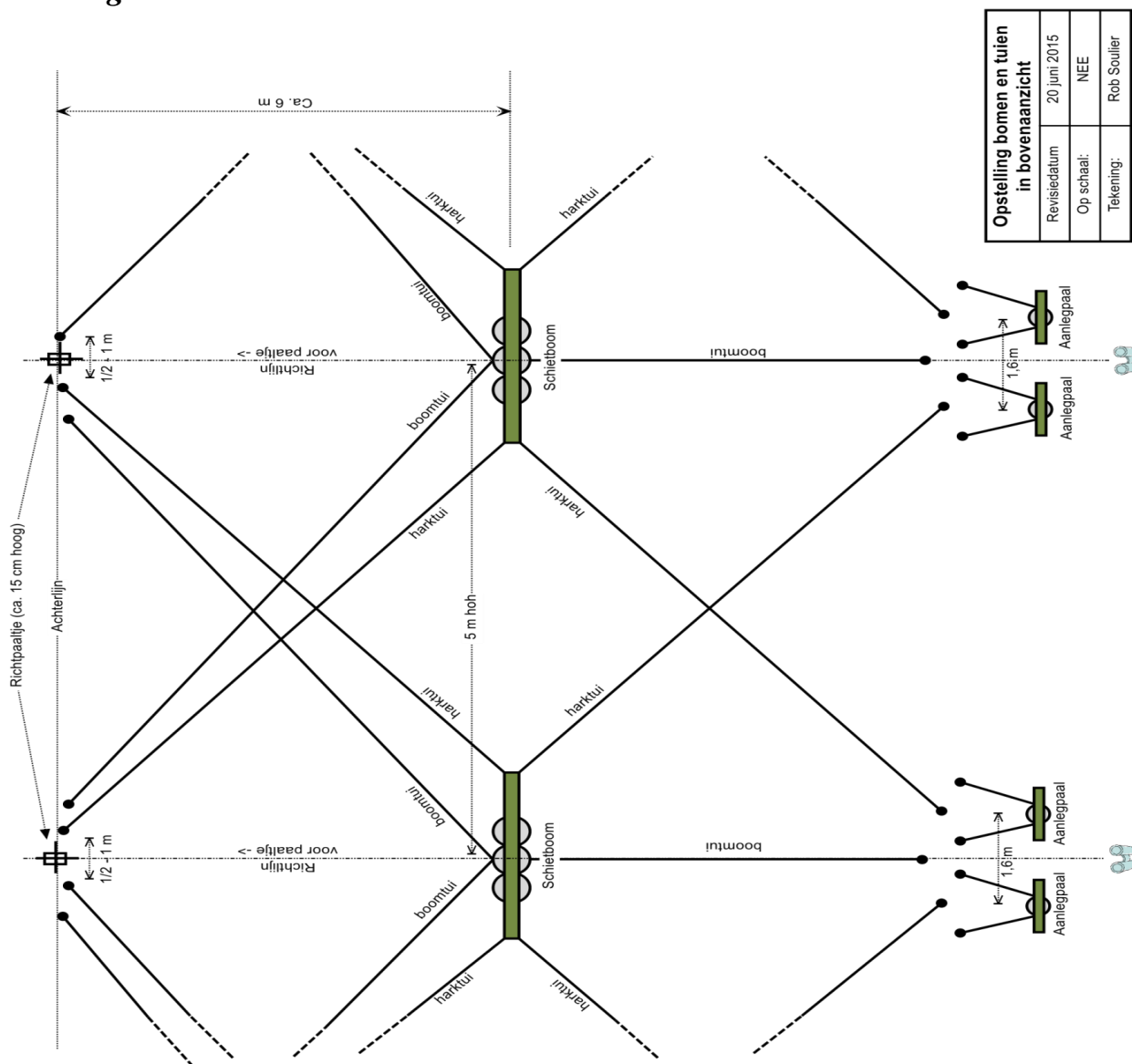
Benodigheden voor de afrastering +/- 22 a 25 paaltjes

Een doorgang voor 3 schietbomen

Afstand aanlegpaal---afrastering minimaal 5 mtr---maximaal 7 mtr.

## 18.12 Tuinen Schietbomen

## Tekening: Voorbeeld



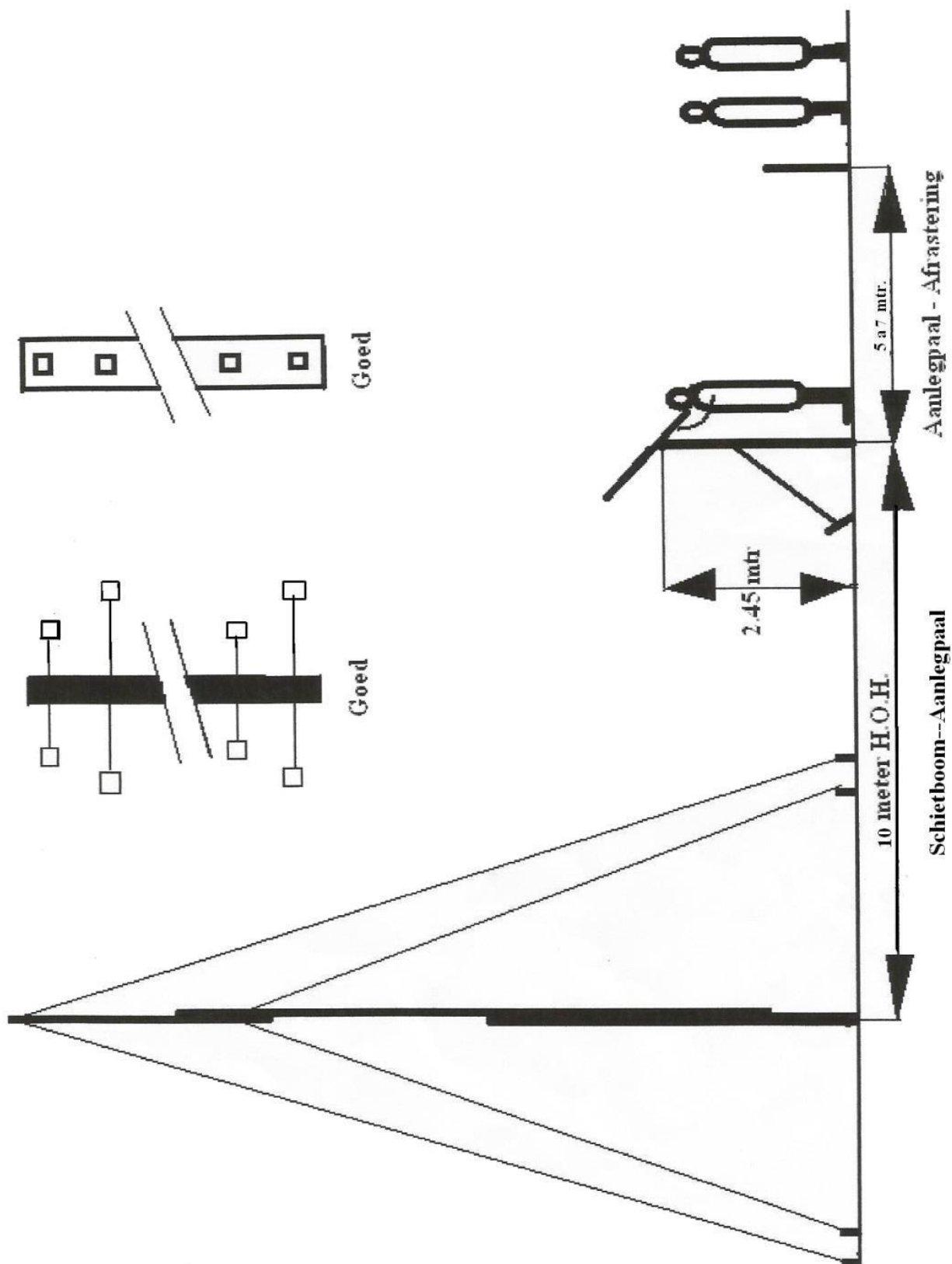
Bij het afbreken van de schietbomen dienen de tuidraden opgerold te worden op de daarvoor bestemde rollen.

**Op 18 rollen behoren 4 lange en 2 korte tuidraden per rol.**

**Op de 3 apart gemerkte rollen de overige korte tuidraden (6 op iedere rol).**

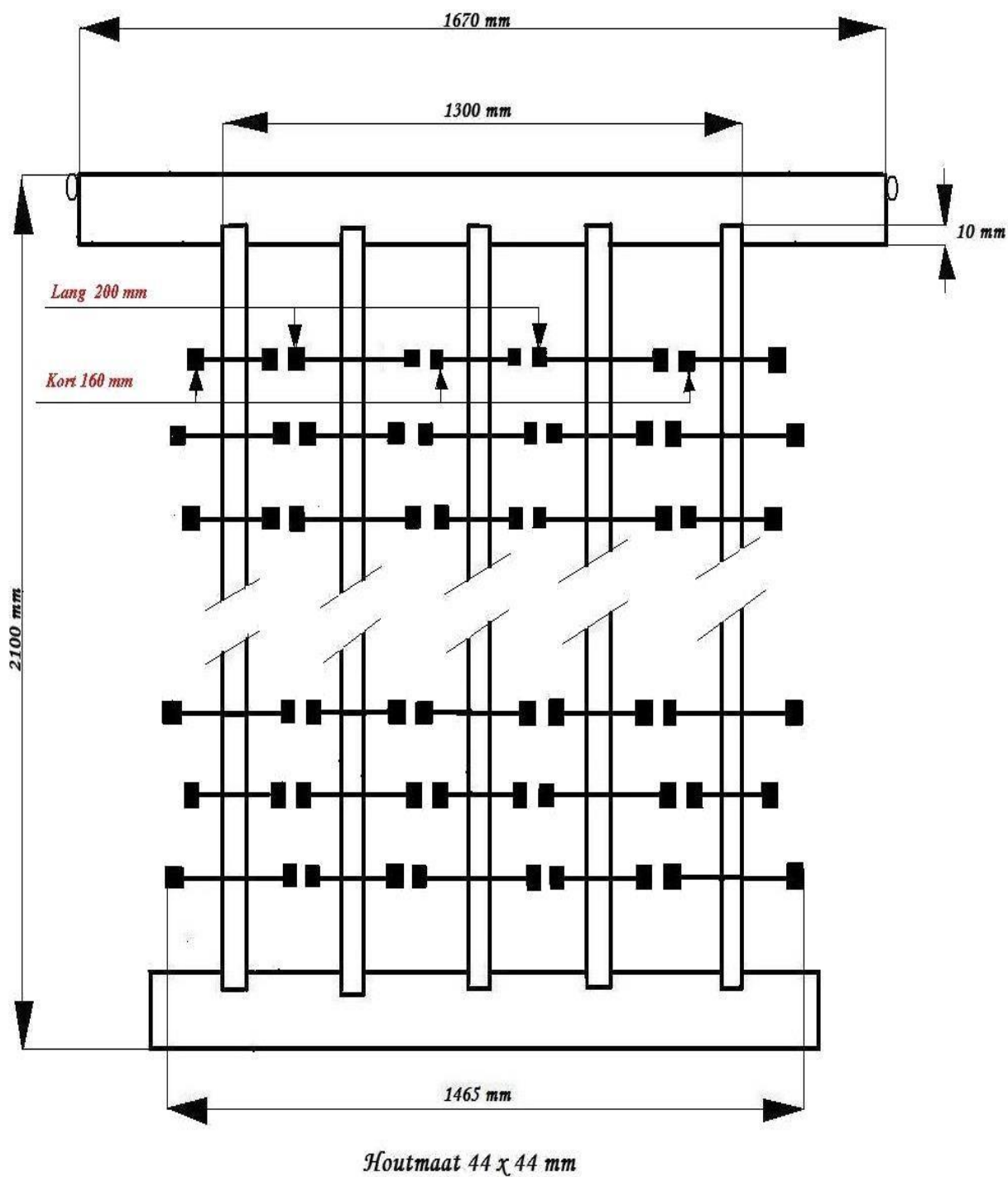
*Tekening:*

*18.13 Voorbeeld Afstand Schietbomen*



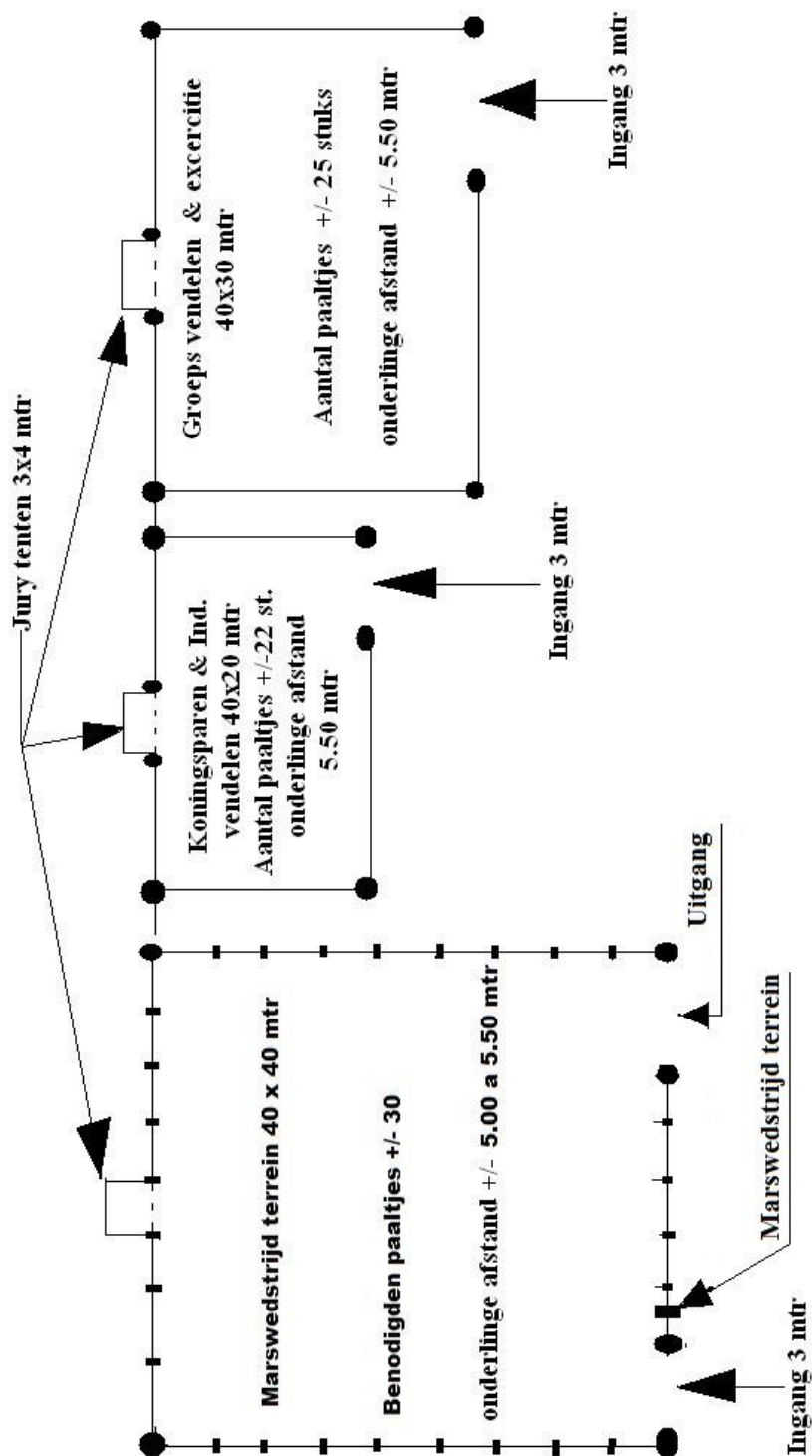
*Tekening: Voorbeeld*

*18.14 Opstelling Schietharken*



## Tekening: Voorbeeld

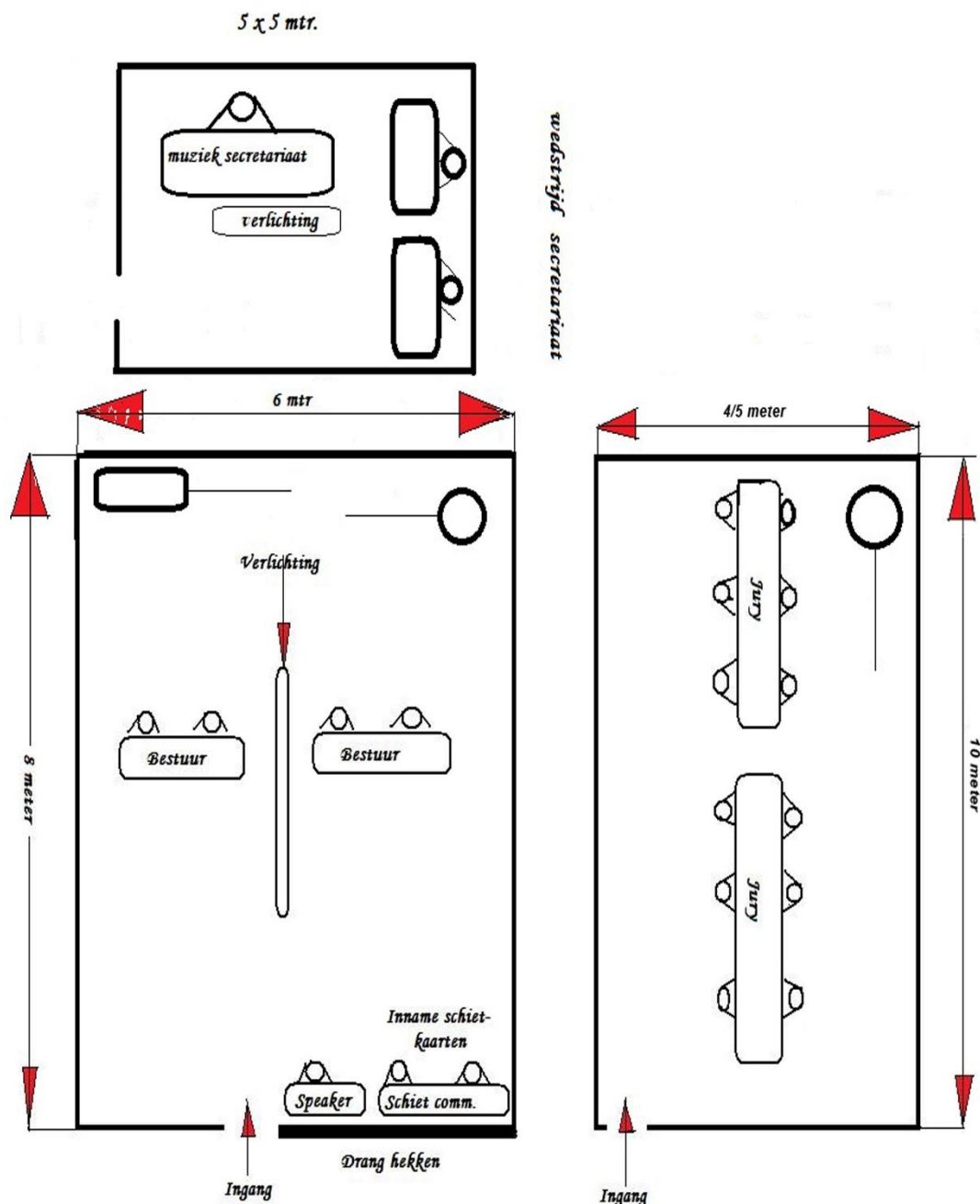
### 18.15 Afrastering Wedstrijdterreinen



Wedstrijd terreinen Bonds schuttersfeesten

## Tekening: Voorbeeld

### 18.16 Secretariaat-wedstrijdsecretariaat & jurytent indeling



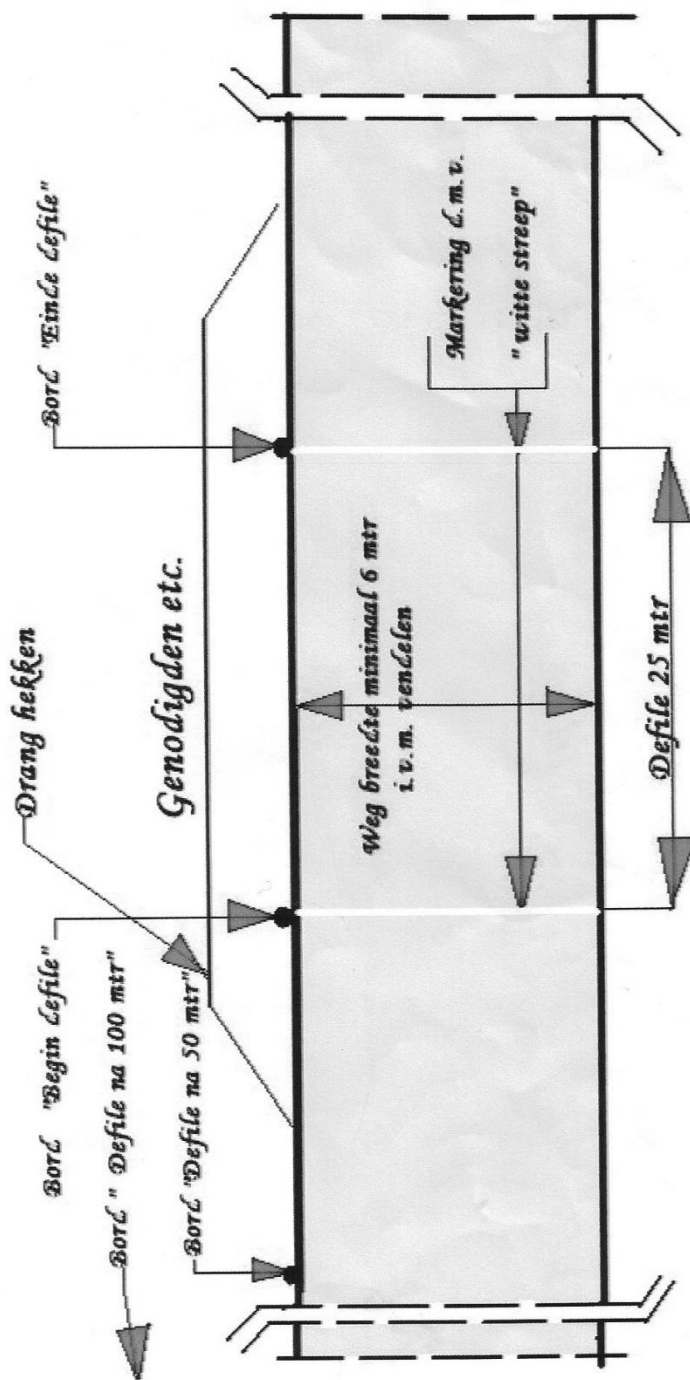
Een van de elders voorgeschreven lichtpunten voor in de secretariaatstent dient boven de tafel te hangen die aangeduid is als "Secretariaat" en waarop de computers geplaatst worden.



*Tekening: Voorbeeld*  
**18.17 Tekening opstelling defilé**

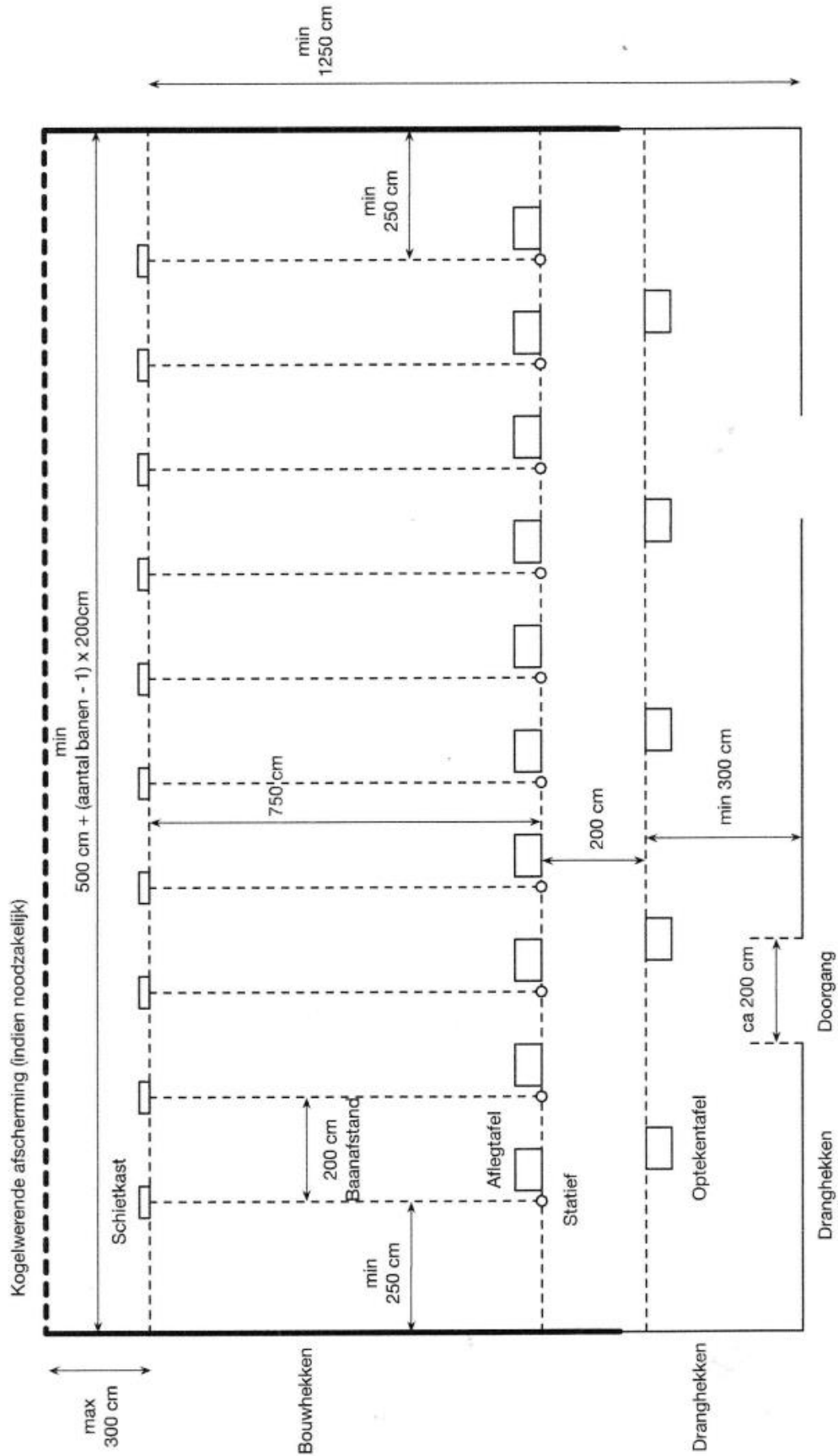
Bond E.M.M. Draaiboek

**TECHNISCHE GLGEVENS OPSTELLING DEFILÉ**

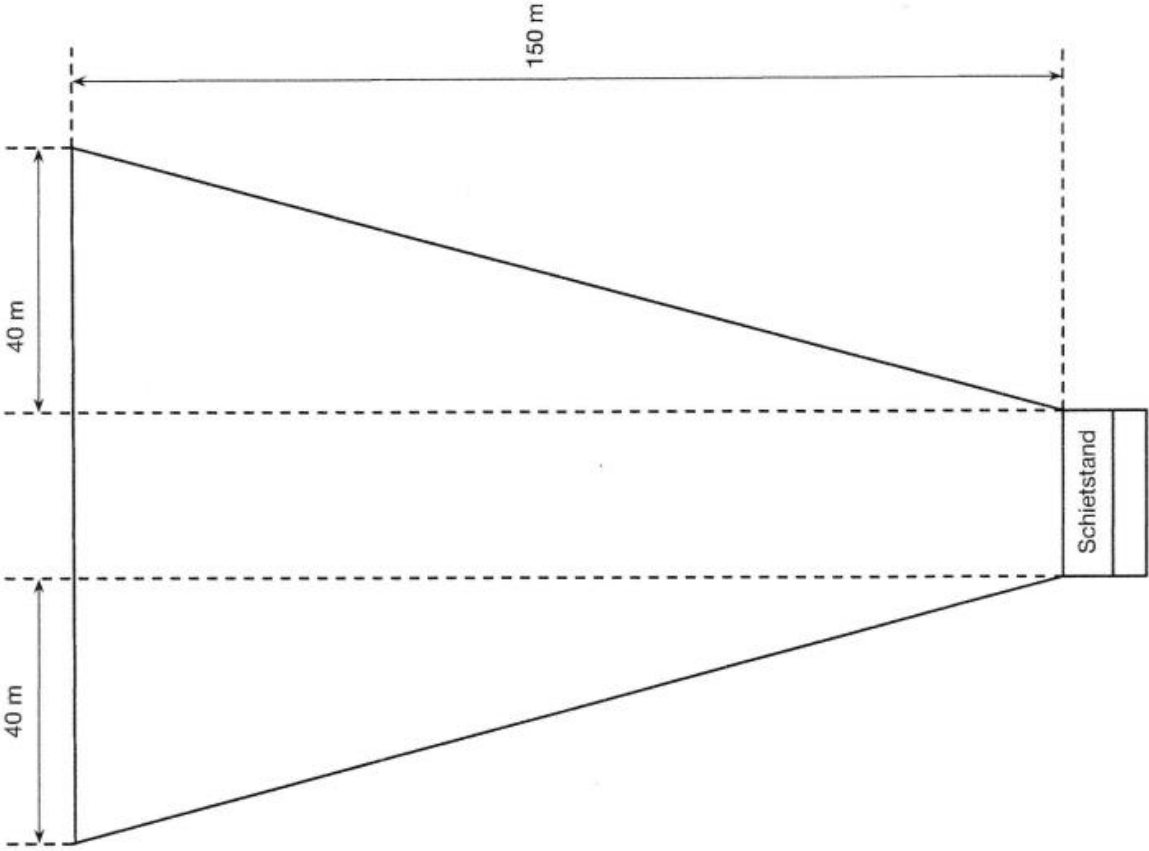


Voorbeeld

### 18.18 Tekening: Opstelling Windbuks schieten op harkjes



**18.19 Tekening: Onveilige zone Windbuks schieten op harkjes**



## 19. Belangrijke contacten bij voorbereidingen

### Bond EMM

DB	<a href="mailto:secretariaat@schuttersbondemm.nl">secretariaat@schuttersbondemm.nl</a>	Algemene bondszaken
Optochtcommissie	<a href="mailto:optochtcommissie@schuttersbondemm.nl">optochtcommissie@schuttersbondemm.nl</a>	Optocht, terreinwedstrijden en beoordelingsnormen OLS-federatie
Muziekcommissie	<a href="mailto:muziekcommissie@schuttersbondemm.nl">muziekcommissie@schuttersbondemm.nl</a>	Marswedstrijden en solistenwedstrijden
Schietcommissie	<a href="mailto:schietcommissie@schuttersbondemm.nl">schietcommissie@schuttersbondemm.nl</a>	Terreinkeuring, porto's, metaaldetectors, schietwedstrijden en schietreglementen
Materialencommissie	<a href="mailto:secretariaat@schuttersbondemm.nl">secretariaat@schuttersbondemm.nl</a>	Bomen, latten, materiaalwagen, schietwagen
Secretarissen andere schutterijen	<a href="mailto:secretariaat@schuttersbondemm.nl">secretariaat@schuttersbondemm.nl</a>	Last-minute info naar de andere schutterijen op hun <b>correcte</b> email-adres

